

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Najlepiej
numer liczy **8 str.**

Naczelny Redaktor przyjmuje
codziennie od godz. 12-2 w poł.

Redaktor Naczelny i Wydawca: Dr. Adam Brzeg

Kontoczekowe P. K. O. Nr 160-315.

Cena numeru
w Toruniu
i na prowincji **gr. 20**

Rekopisyw Redakcja nie zwraca

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11

Tel. Redakcji dzienny 402, nocny 211
Telefon Administracji 286

Oddziały: Gdańsk, Stadtgraben 6, telefon 214-04 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, Sienkiewicza 9, tel. 442.
Wejnerowo, Gdańska 4, telefon 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Dworcowa 3, telefon 312.

Rok III.

Toruń, środa 30 grudnia 1931

Nr. 299

Europa nie zezwoli na oderwanie Pomorza

Prasa jugosłowiańska o mocarstwowym znaczeniu Polski

Zagrzeb, 29. 12. (Pat). „Chorwacka Straža“ przynosi na stronie tytułowej artykuł redakcyjny, omawiający obecną politykę zagraniczną polską. Wskazując na wizyty ministrów różnych państw, jakie miały miejsce w ostatnim czasie w Warszawie, dziennik zaznacza, że **POLSKA STAŁA SIĘ OŚRODKIEM WIELKIEJ AKTYWNOŚCI DYPLOMATYCZNEJ.**

Przypominając geograficzne położenie Polski, znajdującej się pomiędzy Rosją sowiecką i Niemcami, dziennik stwierdza, że pertraktacje w sprawie paktu o nieagresji między Polską i Rosją sowiecką postępują umiarkowanie.

Niepokoju natomiast Polskę akcja Hitlera, który przedstawia swoją parę jako barierę przeciw bolszewizmowi, a jako zapłatę za tę usługę, jaką przysłuży się Europie, żąda od Europy przyznania polskiego Pomorza Niemcom.

W związku z tem podkreśla „Chorwacka Straža“, że **POLSKA, ANI TEŻ EUROPA W ŻADEN SPOSÓB NIE MOGA ZEZWOLIĆ, BY ODERWANO POMORZE OD POLSKI.** gdyż państwo polskie i naród polski

stanowi mocniejszą barierę przeciwko bolszewizmowi aniżeli Hitler. Niema wątpliwości, że ministrowi Zaleskiemu udało się przekonać angielskiego ministra spraw zagr. Simona o słuszności praw Polski do korytarza.

Deszcz ulotek przeciwtraktatowych nad Hamburgiem

Berlin, 29. 12. (Pat). Wczoraj zaszedł w Hamburgu niezwykły wypadek propagandy przeciwko TRAKTATOWI WERSALSKIEMU.

Jeden z byłych oficerów niemieckiej marynarki wojennej wynajął dla siebie samolot pasażerski i w chwili przelotu nad centrum miasta zaczął rozrzucać ulotki antytraktatowe. Piłot natychmiast potem zawrócił na lotnisko, gdzie pasażera aresztowano.

Okazał się nim dr. Wenberg, były oficer, prezes Związku byłych członków marynarki wojennej.

Ulotki wydrukowane były w jednej z hamburskich firm nakładowych, która w czasie dochodzenia oświadczyła, że przekonana (!) że **ULOTKI BĘDĄ ROZPOWSZECHNIANE W BAZYLEI PODCZAS OSTATNICH OBRAD RZECZOSZNAWCÓW FINANSOWYCH.**

Katastrofalne powodzie w lubelszczyźnie

Lublin, 29. 12. (Pat). Z powodu odwilży i roztopów w nocy z dnia 27 na 28 bm. wezbrały i wylały rzeki Wieprz i Bystrzyca. Wezbrane wody na rzece Wieprz ZŁAMAŁY I UNIOSŁY MOST POD SERNIKAMI.

W Lublinie wylały Bystrzyca, Czernejówka i Czechówka, zalewając część przedmieści Tatarski i Bronie-

wice. OKOŁO 40 DOMÓW MIESZKAŁNYCH ZOSTAŁO ZALANYCH WODĄ.

Pozatem zalana została wielka przestrzeń las i pól podmiejskich.

Mieszkańców z zalanych wód do mów ewakuowano. Akcje ratunkową prowadzi miejscowa straż ogniowa.

Indie — czuwajcie!

Głos proroka Indii po powrocie z Londynu

Bombaj, 29. 12. (Pat). Przemawiając publicznie wczoraj wieczorem, Gandhi, zwracając się do słuchaczy, powiedział:

„Jeśli walka stanie się nieuniknioną, wezwę was, abyście byli gotowi.

Niemniej nie zaniecham usiłowań przed ocaleniem narodu od tak ciężkiej próby. Jeśli jednak nie będzie żadnej iskierki nadziei, nie zawaham się zażądać od was największego poświęcenia“.

Pomyślne objawy na froncie walki z kryzysem

Położenie gospodarcze w ocenie Banku Gospodarstwa Krajowego

Ogólna charakterystyka położenia gospodarczego Polski w listopadzie 1931 roku według oświetlenia Banku Gospodarstwa Krajowego przedstawia się jak następuje:

Pomyślnym objawem w kształtowaniu się położenia gospodarczego Polski w listopadzie było pewne niezależnienie się polskiego rynku pieniężnego i rynku zbożowego od ujemnych wpływów konjunktury ogólno-swiatowej. Natomiast pogorszenie się międzynarodowej sytuacji gospodarczej dało się odczuć w handlu zagranicznym Polski, gdyż ograniczenia dewizowe i przywózowe, zaprowadzone przez szereg państw utrudniają coraz bardziej zbyt artykułów eksportowych Polski. Bilans handlowy Polski wykazuje jednak nadal znaczną nadwyżkę wartości wywozu nad przywozem.

Poprawa na rynku pieniężnym wyraziła się w postaci zmniejszenia się odpływu wkładów, we wznoszenie rezerw kruszcowo-

dewizowych Banku Polskiego i we wzmocnienie kursów papierów procentowych. Z pośród instytucji finansowych P. K. O. wykazuje nawet bardzo poważny przyrost wkładów; w bankach polskich lokaty zagraniczne przestają odpływać. Działalność kredytowa instytucji państwowych i prywatnych uległa naogół w listopadzie kurczeniu się obrotów. Wyplacalność klienteli bankowej nie wykazała jeszcze poprawy, co zmusza bank do zaostrożenia selekcji kredytobiorców. Niepomyślny stan wyplacalności pozostaje w ścisłym związku z pogorszeniem się warunków zbytu na rynku towarowym.

Wysocę pomyślny objaw stanowi poprawa sytuacji finansowej Skarbu Państwa, w listopadzie została bowiem osiągnięta — poraz pierwszy od szeregu miesięcy — **NADWYŻKA WPLYWÓW BUDŻETOWYCH NAD WYDATKAMI.**

Ojciec św. przyjął ambasadora Skrzyńskiego

Rzym, 29. 12. (Pat). Ambasador Skrzyński przyjęty został przez Papieża, poczem członkowie ambasady polskiej złożyli Ojcu św. życzenia noworoczne.

Nowe rozporządzenia celne

(o) Warszawa, 29. 12. (Tel. wł.). Z dniem 1 stycznia wejdzie w życie rozporządzenie, zawierające listę towarów, których import będzie zabroniony do Polski. Rozporządzenie to w pewnych wypadkach będzie mogło ulec zmianom. Najważniejszymi produktami w tej liście są zboże, piwo, skóra, obuwie, ryby, oleje mineralne, maszyny rolnicze, narzędzia rzemieślnicze, aparaty radiowe, tkaniny, odzież i konfekcja.

Rozporządzenie to dotyczyć będzie głównie Niemiec. Jednocześnie ogłoszone zostanie rozporządzenie, podwyższające cło na poszczególne produkty.

Nowa lista odznaczeń Krzyżem Niepodległości

(o) Warszawa, 29. 12. (Tel. wł.). P. Prezydent Rzplitej podpisał wczoraj listę odznaczeń Krzyżem Niepodległości.

Zgon działacza niepodległościowego

Sosnowiec, 29. 12. (PAT.). Zmarł tu, przeżywszy lat 68, działacz niepodległościowy i legjonowy notariusz Jan Dreszer, ojciec generała Gustawa Dreszera i pułkownika Rudolfa Dreszera. Wyprowadzenie zwłok na dworzec w Sosnowcu odbyło się wczoraj po południu.

Uroczystość dośka we Francji

Paryż, 29. 12. (PAT.). W miejscowości Auxerre w departamencie Yonne odbył się pochód ze sztandarami, zorganizowany przez Związek Narodowy byłych kombatanów. Zebrani udali się na grób Mochnackiego, którego zwłoki spożywają na miejscowym cmentarzu.

W pochodzie wzięli udział liczni przedstawiciele władz i liczne zresze francuskiego i polskiego społeczeństwa. Wygłoszono kilka przemówień, poświęconych pamięci zmarłego. Wieczorem odbyła się w teatrze akademja francusko-polska.

Zgon wspaniałego artysty

Paryż, 29. 12. (Pat). Zmarł tu jeden z najwybitniejszych malarzy francuskich Pierre Laprade.

Zamknięcie hut w Essen

Essen, 29. 12. (Pat). Huty Thyssena i Hamborna unieruchomiły swoją działalność na przeciąg 2 tygodni z powodu braku zamknięcia.

Zdziczenie obuczajów w Niemczech

Napad rabunkowy uczniów na profesora

Berlin, 29. 12. (Pat). Dwaj uczniowie gimnazjum w Naumburgu napadli na jednego nauczyciela celem zrabowania mu gotówki. Młodociągnięci napastnicy uczernili sobie twarze, aby uniknąć poznania. Nauczyciel ocalał napastników spłoszyć.

Aresztowanie napastników nastąpiło w kilka godzin po napadzie w restauracji wrocowskiej, gdzie podejrzanie przeciwnym wzbudziły uwagę nie zmyte dokładnie twarzą jednego z nich. Obaj aresztowani leli przy sobie broń palną.

Mac Donald zaproszony do Londynu

Londyn, 29. 12. (PAT.). Jak donosi Agencja Reutersa, jest faktem, że Mac Donald przed wyjazdem z Londynu wystosował pismo do Laval.

Niema jeszcze wyraźnego potwierdzenia lub przeczenia wiadomości, że Mac Donald zaprosił Laval'a do Londynu na naradę w sprawie uszkodzeń.

Obrady dwóch premierów w Północnej Brytanii

Paryż, 29. 12. (PAT.). Agencja Havasa donosi, że premier Mac Donald zaprosił premiera Laval'a na naradę w sprawie płatności paracyjnej obu krajów. Narada ta miałyby odbyć przed międzyrządową konferencją w sprawie planu Younga.

Stany Zjednoczone boczą się na Europę

Nowy Jork, 29. 12. (PAT.). Wedle doniesień „Herald Tribune“, Stany Zjednoczone nie tylko że postanowiły nie brać udziału w przyszłej konferencji europejskiej w sprawie odroczenia i długów, lecz zdecydowały się uznać wszelką akcję pomocy od tego, w jaki sposób Europa będzie skłonna uregulować swoje wewnętrzne trudności.

Na drodze do poprawy

Sytuacja produkcji rolniczej w Polsce w niedalekiej przyszłości powinna kształtować się dość pomyślnie. Trwająca bowiem już od miesiąca wyżka cen zbóż chlebowych i to nie tylko w Polsce, ale i w całym świecie, przy spadku zapasów żyta oraz pszenicy świadczy o kończącem się przesileniu zbożowym. Wprawdzie trapi jeszcze rolników spadek cen produkcji hodowlanej, ale wobec dość szybkich zmian, jakie zawsze zachodzą w konunkturze hodowlanej, jak tego uczy nas doświadczenie, przesilenie hodowlane powinno minąć po upływie najwyżej najbliższych miesięcy. Zatem horoskopy, na stałą i ogólną poprawę sytuacji rolnictwa są poważne i leżą się z nimi nie tylko fachowcy-rolnicy, ale i wszyscy ekonomiści.

Samo podniesienie cen płodów i produktów rolnych nie stanowi jeszcze o całkowitem wyratowaniu z obecnej presji kryzysowej naszego rolnictwa. Zadłużenie bowiem szczególnie krótkoterminowe całym swym ciężarem ciśnie nadal rolników. Dochodowość produkcji rolniczej nie polepszy się w najbliższym czasie tak wydatnie, aby mogła pokryć nie tylko bieżące wydatki i potrzeby rolnictwa, ale i opłacić procenty i amortyzować powstałe w okresie przesilenia długi, zwłaszcza wysokooprocentowane prywatne długi krótkoterminowe. Uporządkowanie finansów rolnictwa jest najbardziej palącym zagadnieniem chwili bieżącej. Jest to zagadnienie niezmiernie trudne do przeprowadzenia zarówno ze względu na wielkość potrzebnych funduszy, jak i na trudności techniczne.

Sprawa konwersji długów krótkoterminowych

Rolnictwo w Polsce rozdzielone jest na zgórą 3 miliony odrębnych gospodarstw, które różnią się od siebie strukturą, dochodowością, zadłużeniem i t. d. Zachodzi konieczność indywidualnego traktowania, jeżeli nie wszystkich gospodarstw poszczególnych, to chociaż wielu ich grup. Tem niemniej pożyteczność i konieczność uporządkowania sytuacji finansowej w formie oddłużenia rolnictwa uznawana jest powszechnie. Na pierwszy plan wysuwa się sprawa KONWERSJI DŁUGÓW KRÓTKOTERMINOWYCH przy jednoczesnym obniżeniu ich oprocentowania. Jeżeli ten sposób nie wyda całkowitego rezultatu dla wielu bardziej obciążonych finansowo jednostek gospodarczych rolniczych, to niemniej dla całości rolnictwa w Polsce stanowić będzie ulgę, prowadzącą pewnie do oddłużenia. Niestety, z przeprowadzeniem konwersji prywatnych krótkoterminowych długów rolnictwa wiąże się sprawa wierzycieli rolników. Są to przeważnie instytucje prywatne handlowe lub kredytowe, które utrzymywały stosunki z rolnictwem. Te instytucje prywatnie zainteresowane będą tylko wtedy w konwersji zobowiązań rolniczych, jeżeli będzie to dla nich związane z otrzymaniem gotówki. W dzisiejszej sytuacji przeprowadzenie konwersji długów, zaciągniętych w instytucjach państwowych, również jest bardzo trudną sprawą ze względu na brak skarbowych zapasów państwowych. W tej sytuacji właśnie tkwią trudności w wynalezieniu potrzebnych funduszy. Suma zaś obciążeń krótkoterminowych rolnictwa sięga bardzo poważnej wysokości kilku set miljonów złotych. Nawet gdyby skonwertować należności wobec instytucji publiczno-prawnych bez pieniędzy, to i tak pozostanie bardzo duża suma, którą można będzie konwertować wyłącznie gotówką. Z konieczności więc konwersja ta może być przeprowadzona tylko stopniowo. Na taką konwersję planową pewne sumy, mimo odczuwanych obecnie trudności, muszą się znaleźć.

Plan uporządkowania stosunków finansowych w rolnictwie

Sprawa uporządkowania finansowego warsztatów rolnych zajmowała się obradująca niedawno komisja opiniodawcza gospodarcza przy ministrze rolnictwa. Z przeprowadzonej dyskusji na temat konwersji krótkoterminowego zadłużenia rolnictwa wynika jasno stanowisko rolnictwa polskiego, które zasługuje na specjalne podkreślenie i uznanie.

Oto rolnictwo polskie zdecydowane jest dążyć do całkowitego wywiązania się ze swych zobowiązań pieniężnych i stanowczo odrzuca myśl zastosowania w Polsce jakichkolwiek przepisów, które mogłyby wstrząsnąć podstawami kredytu w Polsce, na wzór tych, jakie w ostatnich czasach wprowadzono w innych państwach. Jest to stanowisko zdrowe i państwowe i gospodarcze. Tylko bowiem usiłowanie wywiązania się ze swych zobowiązań może stworzyć podstawy dla dalszego otwarcia kredytów rolniczych. Stanowisko takie nie podrywa z jednej strony finansów tych instytucji prywatnych i państwowych, które udzielały pomocy kredytowej rolnictwu, świadczy o stabilizacji stosunków gospodarczych w Polsce i wywiera dobre wrażenie zagranicą o solidności podstaw kredytowych w Polsce.

Debatując nad problemem oddłużenia rolnictwa, komisja opiniodawcza stwierdziła konieczność szybkiej i zdecydowanej akcji realizacyjnej konwersji długów krótkoterminowych. W tym celu komisja zaproponowała utworzenie przy minister-

stwie rolnictwa centralnego biura konwersyjnego, oraz regionalnych biur konwersyjnych na terenie województw — jako organów wykonawczych. Zadaniem tych biur byłoby jak najszybsze ustalenie wytycznych akcji konwersyjnej oraz planu konwersji. Sfinansowanie tych prac wstępnych ma opierać się na pobieraniu, nieznacznych zresztą, opłat od osób i instytucji, zainteresowanych w konwersji. Dalej, komisja opiniodawcza zaproponowała utworzenie przy ministerstwie skarbu specjalnej komisji do opracowania reformy w polskim aparacie kredytu hipotecznego. Poza tym przy ministerstwie sprawiedliwości miałyby powstać, zdaniem komisji opiniodawczej, specjalna komisja prawnicza do przygotowania zmian w ustawodawstwie upadłościowym i egzekucyjnym w stosunku do rolnictwa. Wszystkie te trzy nowopowstałe organy przy ministerstwach rolnictwa i skarbu i sprawiedliwości miałyby zachować jak najściślejszą współpracę.

Tak przedstawiają się projekty wstępnych prac do przeprowadzenia wielkiego zagadnienia uporządkowania stosunków finansowych polskiego rolnictwa.

Dawes delegatem U. S. A. na konferencję rozbrojeniową

Przewodniczącym delegacji Stanów Zjednoczonych na konferencję rozbrojeniową został mianowany gen. Dawes. Nominacja ta wywołała w kręgach politycznych Waszyngtonu, wielkie zdziwienie, ogólnie sądzono, że przewodnictwem obieranie sekretarza stanu Stimson. Przypuszczalnie jednak, Stimson pragnie zachować wolną rękę.

Cyfry, które mówią za siebie

24 miljardy długów i 200 procent więcej niż przed wojną na zbrojenia

Komisja konsultatywna ekspertów wygotowała znany raport o katastrofalnej sytuacji finansowej nieszczęśliwych Niemców nie będących „absolutnie” w możności spłacenia swych długów.

Trzeba stwierdzić, że wśród cyfr sporządzonych w Bazylei niezmiernie sugestywne są cyfry, mówiące o długach niemieckich w latach 1924—1931.

W roku 1924 dług niemiecki wynosił zaledwie 6 MILJARDÓW MAREK. OBECNIE — 24 MILJARDY. Długi wzrosły czterokrotnie. Jak się to stało?

Eksperti stwierdzili następujące pozycje:

- Pożyczki Dawes i Younga — 3100 milionów marek;
- Budowa mieszkań — 2500 milj.
- Transporty, instalacje gazowe i elektryczne — 2800 milj.
- Drugi i kanały — 2500 milj.
- Szpitala i sanatoria — 1600 milj.
- Pożyczki miejskie — 4200 milj. itd.

Tak więc na sumę 18 miliardów marek (przeszło 100 miliardów franków), o którą to kwotę wzrosły długi niemieckie od roku

1924 — jest zaledwie 3 miljardy 400 milionów „na koncie” Dawesa i Younga, reszta zaś przeszło 14 i pół miljarda pożyczek angielskich i amerykańskich należy zapisać na RACHUNEK INWESTYCYJ WEWNETRZNYCH.

Nieszczęśliwi Niemcy! Nie mogą spła-

cać reparacji, bo za pożyczone pieniądze pobudowali sobie mieszkania, sanatoria, gazownie i elektrownie....

A ileż cudzych pieniędzy wydali na zbrojenia, na Osthillę, na pancerniki, samoloty i mordercze gazy? Kto z kogo kpi?

Systematycznie gwałca zobowiązania międzynarodowe

Wiadomo, na co i poza tem wydadają Niemcy: „Journal de Debats” tak ilustruje zbrojenia niemieckie w artykule Bernusa:

„Niemcy nie spełniali nigdy obowiązków, jakie nałożyły na nich klauzule wojenne traktatu wersalskiego. Wydatki niemieckie na wojsko wynoszą w rzeczywistości 1628 milionów marek. Przed wojną utrzymanie armii niemieckiej wynosiło 1 miliard 850 milionów marek. Dziś musiałyby ona kosztować 2950 milionów marek.

Dzisiejsza armia i flota Rzeszy, która powinna się faktycznie składać z 150.000

żołnierzy, musiałyby kosztować 376 milionów marek, plus 50 proc. dodatku ze względu na to, że armia zawodowa jest zawsze kosztowniejsza, czyli, że Reichswehra kosztowałaby 565 milionów marek.

Tymczasem budżet oficjalny Reichswehry przekracza tę cyfrę o 130 milionów, czyli o 22 proc. Można więc śmiało powiedzieć, że Niemcy wydają obecnie na wojsko o 200 PROC. WIĘCEJ NIŻ PRZED WOJNĄ, A FRANCJA ZMNIEJSZYŁA SWY WYDATKI WOJSKOWE O 16 PROCENT. Niemcy nie tylko że gwałca systematycznie klauzule wojskowe traktatu wersalskiego, lecz oddają pod sąd pod zarzutem zdrady stanu każdego, kto odważy się wspomnieć o tem. Generał Groener żąda wydania jeszcze surowszych zarządzeń pod tym względem.

Dziennik kończy następującym zdaniem: „Jeżeli nie zostanie przeprowadzone dokładne śledztwo w sprawie rzeczywistego stanu zbrojenia Niemiec, to przysła konferencja rozbrojeniowa oprze swe decyzje i postanowienia na najzupełniej fałszywych danych”.

Przyjęcie na cześć premiera Laval'a u ambasadora Chlapowskiego

Ambasador Chlapowski w Paryżu wydał przyjęcie na cześć premiera Laval'a. Obecni byli małżonka premiera z córką, minister Tardieu, wiceprezes izby deputowanych de Castellane z małżonką, podsekretarz stanu w ministerstwie rolnictwa Achille Tould, poseł grecki Politis, p. Masigli, delegat rządu francuskiego przy Lidze Narodów, senator Maurice Rothschild, deputowany Andre de Fels, znany pisarz polityczny Włodzimierz d'Omesson i szereg innych wybitnych osobistości ze świata politycznego i dyplomatycznego.

Depesza Mussoliniego do min. Zaleskiego

P. minister Zaleski otrzymał od premiera Mussoliniego depeszę następującej treści: „Serdecznie dziękuję J. Ekscelencji za uprzejme wyrazy współczucia, jakie zechciał przesłać mi z okazji ciężkiej choroby, która mnie dotknęła”.

Wyrok w procesie „Centrolewu” zapadł między 15 a 20 I. 1932 r.

Po czterodniowej przerwie z powodu świąt nastąpiło wznowienie rozpraw w procesie „Centrolewu”.

Głos ma w dalszym ciągu obrona. Prze mówienia obrony potrwać do końca grudnia.

Już w roku 1932 nastąpią repliki prokuratorów. Prokurator Rause replikować ma w kwestjach faktów i poszczególnych szczegółów przewodu sądowego, prokurator Grabowski odpowiedzieć ma w kwestjach prawnych, poruszonych przez obronę.

Po replikach prokuratorów nastąpią oczywiście repliki obrony.

To pewna tylko, że nie wszyscy obrońcy zabiorą głos poraz drugi, a tylko niekto

rzy z nich.

Repliki i odpowiedzi na repliki zabiorą chyba także z tydzień czasu, a więc około 8 stycznia 1932 roku przystąpi sąd do wysłuchania ostatniego słowa oskarżonych. Zajmie to zapewne znów około trzech dni.

Wedle tych przewidywań około 10 stycznia Sąd uda się na naradę.

Narada potrwa zapewne około tygodnia gdyż wyrok ma być ogłoszony łącznie z obszernymi ustnymi motywami, zaś jeszcze obszerniejsze motywy piśmienne będą ogłoszone już później.

Prawdopodobnie wyrok zapadnie pomiędzy 15 a 20 stycznia.

Reemigracja z Ameryki do Europy większa niż emigracja do Ameryki

Ciekawe zjawisko powstałe na tle kryzysu gospodarczego, dającego się już odczuwać i w Stanach Zjednoczonych, zaobserwowały i podały do wiadomości niektóre dzienniki amerykańskie.

Oto po raz pierwszy w historii Stanów Zjednoczonych, jest reemigracja z Ameryki do Europy większa, niż emigracja do Ameryki. Reemigracja za czas od 1 lipca do 31 października wynosiła 40.000 ludzi, a w tymże samym czasie przybyło do Ameryki 16.000 osób.

Należy przytem wziąć pod uwagę, że wiele

tysięcy ludzi opuściło Amerykę drogą przez Meksyk i Kanadę.

Na powyższą cyfrę reemigrantów składają się narodowości całego niemal świata. Rzecz ciekawa, że w podanym wyżej okresie czasu zwiększyła się jedynie emigracja włochów do Ameryki.

Emigranci motywują powrót do kraju nadzieją, że łatwiej im będzie obecne ciężkie czasy przeżyć we własnej ojczyźnie niż w obcym kraju, który obokrajowcom nie użycza ani wsparcia ani pomocy w znalezieniu zarobku.

Gdańska beczka prochu w Europie

Paryski „Figaro” o „zagadkach” polityki gdańskiej

Traktaty pokojowe pozostawiły w organizmie Europy beczkę prochu — Gdańsk — pisze w artykule zamieszczonym w paryskim „Figaro” z dn. 25 bm. p. Souchon. Artykuł swój poprzedza autor zacytowaniem z deklaracji wilsonowskiej historycznego apelu, że „Państwo Polskie niepodległe z wolnym i bezpiecznym dostępem do morza musi być ukonstytuowane”.

Przytaczamy w obszernym a dokładnym streszczeniu wyjątki z tego znamienego artykułu.

Zrobiono wszystko — pisze p. Souchon, aby tę beczkę prochu — Gdańsk — dobrze zabezpieczyć.

Nie chciano, czy też nie umiano wyekspluatować konstruktywnie stałych możliwości traktatu wersalskiego, lecz pozostawiono otwarte pole zwyciężonym, którzy z malkontentów przedzierzgnęli się w ZREWOLTOWANYCH WROGÓW POKOJU EUROPEJSKIEGO.

Ponieważ nie wznowiono dawnej unii Polski z Litwą, obecna Polska utrzymuje swój kontakt z morzem jedynie przez Pomorzanie zwane nieostojnie „korytarzem”. Wobec tego, że nie było żadnego portu na przestrzeni 70 kilometrów wybrzeża polskiego, oddano do dyspozycji nowego państwa port gdański zmieniony w Wolne Miasto posiadające 30 kilometrów terytorjum.

Gdańskie księstwo a la Monaco

Geograficznie stwór ten podobny jest nieco do księstwa Monako.

Politycznie niestety rzecz przedstawia się dużo więcej skomplikowanie.

Z ramienia Polski czuwa Komisarz Generalny Rzplitej, który posiada pewnego rodzaju eksterytorjalność. Kontrolę najwyższą sprawuje nad temi czynnikami „deux ex machina” Wysoki Komisarz Ligi Narodów, którym w tej chwili jest Włoch. Autor stwierdza, że mimo autorytetu Wysokiego Komisarza Ligi Nar. Gdańszczanie, lub też ludzie, którzy się za nich podają, bombardują Ligę Narodów i Trybunał w Hadze petycjami, reklamacjami i rewindykacjami.

Areopag w Hadze rozstrzygnął ostatnio na niekorzyść Polski sprawę stacjonowania w Gdańsku polskich okrętów wojennych. Na szczęście stało się to dopiero teraz, w momencie gdy Polacy dzięki swemu wspaniałemu, a zbyt zapoznanemu wysiłkowi, ukończyli zasadniczo budowę portu w Gdyni na własnym terytorjum i stworzyli PORT MORSKI NAJRAJACJONALNIEJSZY I NAJBARDZIEJ NOWOCZESNY W ŚWIECIE.

„La creation maritime la plus rationnelle et la plus moderne du monde”.

Gdyby Polacy naśladowali Niemców...

Polacy nie lubią żartować na te tematy. Nie posiadają wspaniałej beczeczki Niemców. Gdyby był podobni do swych przeciwników ochrzciłiby swoje torpedowce i łodzie podwodne jako statki rybackie i postawiliby je wbrew wszystkim i wszystkiemu w Gdańsku.

Zarabiają i pomstwiają

Można by myśleć, że Polacy, rozporządzający cudownym portem wojennym (magnifique port militaire) mogliby z niego korzystać i dla swych okrętów handlowych. Jednak malkontenci gdańscy na to nie chcą się zgodzić i za żadną cenę nie chcą się WYRZEC MOŻLIWOŚCI ZARABIANIA CZTERY RAZY WIĘCEJ NIŻ PRZED WOJNA.

Jeśli Polska zwróci swą handlową drogę na Gdynię — Gdańsk również wytoczy swój proces: Hiper-Prusacy w myśl krzyżackich tradycji wszelkimi siłami chcą utrzymać w swych rękach ujście Wisły, a tem samcem panować nad życiem ekonomicznym Polski.

Tem się tłumaczy istnienie Prus Wschodnich NIEMIECKIEJ KOLONJI W CZYSTO SELOWIANSKIM KRAJU! (Colonie germaniane en plein pays slave).

Do jakiego Gdynia?

Te nieustające szykany nie są jedynymi cechami charakterystycznymi nowego reżimu zaprowadzonego pod okiem Genewy: Neutralność delegata Ligi Narodów wobec kampanji pangermańskiej jest zjawiskiem ze wszech miar godnym uwagi. Ze ludność Wolnego Miasta jest w przeważnej więk-

szości niemiecka, nie ulega żadnej wątpliwości, nie jest to jednak racją, ABY NAJGROŹNIEJSZY SZOWINIZM MÓGL SIĘ TAM SWOBODNIE PANOSZYĆ.

Od kilku lat niemiecki ruch nacjonalistyczny znajdował w Gdańsku pole uprawne do działania dzięki poparciu senatu gdańskiego. Hitlerowcy rej wodzą w Gdańsku a organizacje nacjonalistyczne kwitną bujnie. Wszystkie związki byłych kombatanów, byłych oficerów, byłych marynarzy, federacja wojenna i lotnicza, służba patriotyczna Gdańska, federacja Niemców Wschodnich, unja pangermańska, Związek Gdański militarny, ugrupowanie polityczne kobiet i młodzieży — wszystkie te ORGANIZACJE SĄ CZYSTO HITLEROWSKIE. To jeszcze mało. Gdańsk jest miejscem dorocznych kongresów przywódców organizacyj niemieckich. W roku ubiegłym w ciągu lata przedelfowały przez Gdańsk: Unja Marynarki niemieckiej, prasa zawodowa, Związki inżynierów, kolejarzy, fabrykantów papieru, kooperatywy ekonomiczne, teatry ludowe, mło-

dziez handlowa, restauratorzy, policja kryminalna, artyści i kobiety hitlerowskie. Wszystkie te kongresy uświetnione były bankietami, na których w obecności przedstawicieli rządu gdańskiego i konsula Rzeszy POMSTOWANO NA TRAKTAT WERSAJSKI!

Czyż nie jest to osobliwa atmosfera dla rozbrojenia moralnego, które poprzedzić musi rozbrojenie orężne?

Czy tylko tyle może dokonać Liga Narodów?

I jeśli tylko tyle może dokonać realnie Liga Narodów — zrozumiała jest rzecz, że Niemcy pospiesznie zwiększają liczbę konwencji, paktów i protokółów dzięki którym spodziewają się utworzyć drogę swemu genjuszowi klótni, który jest awangardą aktów gwałtu.

Tak znamienne kończy autor swój artykuł o gdańskiej beczce prochu, który w pełni charakteryzuje mienormalne stosunki w Wolnym Mieście Gdańsku.

Zamek szlufgardzki w ruinach

Starożytny zamek w Szlufgardzie padł, jak już donosiliśmy, pastwą płomieni. Pożar, którego mimo najwyższych wysiłków straży pożarnej nie zdołano stłumić, przybrał tak groźne rozmiary, iż cała stolica Württembergi pokryta była gęstym obłokiem dymu.

Dyplomata czeski miał sprowokować wojnę japońsko-sowiecką?

Zagadkowa afery dyplomatycznej w Moskwie

Moskwa stała się znowu osią zainteresowania, a to z powodu skandalu dyplomatycznego, który w szczegółach brzmi mocno fantastycznie.

Według doniesień sowieckich pewien dyplomata miał podjąć próby spowodowania zamachu na ambasadora japońskiego w Moskwie w tym celu, aby w następstwie tego doszło nawet do wybuchu wojny pomiędzy Sowiecami a Japonją. Doniesienia sowieckie stwierdzają, że pewien urzędnik komisariatu kolei zjawił się w G. P. U. i podał szczegółowe dane o tem, że zna od dłuższego czasu pewnego obcego dyplomata w Moskwie, który mu kilkakrotnie w sposób teoretyczny zwracał uwagę na ciężkie skutki jakiegos zamachu na ambasadora japońskiego. Ostatnio jednak wezwał go wprost, by dokonał manifestacyjnego zamachu, przynajmniej przez oddanie strzałów na samochód ambasadora.

Według innych źródeł w następstwie tego sekretarz czeskosłowackiej misji dyplomatycznej Vanick na rozkaz komisariatu spraw zagra-

nicznych opuścił granice Z. S. S. R. w ciągu 24 godzin. Wersja sowiecka utrzymuje, że Vanick miał organizować zamach na ambasadora japońskiego w Moskwie, Hiroty, w tym celu namawiał urzędnika komisariatu komunikacji, Gorina, do wykonania zamachu. Gorin doniósł G. P. U. o planowanym zamachu. Komisariat spraw zagranicznych zażądał wyjaśnień od charge d'affaires Czechosłowacji oraz natychmiastowego wyjazdu Vanicka z Moskwy. Vanick wyjechał niezwłocznie z Moskwy do Rygi. Władze sowieckie nie wydały w tej sensacyjnej sprawie żadnego komunikatu urzędowego. Charakterystycznym jest, że Gorin, który sam doniósł o rzekomym planie zamachu na ambasadora japońskiego, został aresztowany. Znajduje się w więzieniu G. P. U.

Na temat tej sensacyjnej afery obiegają w prasie zagranicznej różne pogłoski. Z Pragi donoszą, że min. Benesz zarządził ścisłe śledztwo w tej sprawie. W czeskosłowackich kołach politycznych wyrażają przypuszczenie, że dr. Vanick padł ofiarą prowokacji.

Na Sylwestra.

Lata ptaszek po ulicy
Aż doleciał do Kruszwicy,
Bo chcą nawet i ptaszka
Dobre wina mieć na Święta.

K. Makowski.

Powrót naszych rybaków z wyprawy do Holandji

Po przeszło półrocznej pracy na holenderskich parowcach śledziowych na Morzu Północnym powróciła w tych dniach grupa polskich rybaków w liczbie 26-ciu, wysłana tam na początku lata przez polsko-holenderską spółkę śledziową.

Rybaczy polscy są bardzo zadowoleni z wyprawy i chwalą sobie pracę na nowoczesnych statkach śledziowych, wyrażając równocześnie ochotę pojechać tam z nową wyprawą po nadejściu nowego sezonu połowów.

Pracę wszyscy przywieźli z sobą dość znaczne oszczędności.

Nowy sezon połowu śledzi na Morzu Północnym rozpocznie się w maju r. p.

Akcja komunistów na G. Śląsku

Z Katowic donoszą, że na terenie powiatu bytomskiego policja przeprowadziła rewizje domowe u osób podejrzanych o komunizm. Rewizje dały rewelacyjne wprost wyniki. Policja skonfiskowała większą ilość broni palnej, jak karabinów, rewolwerów i t. d., a ponadto przeszło 200 kilo materiałów wybuchowych. Wyniki rewizji wywołały zrozumiałe poruszenie.

Po wywiadzie Stalina Ogłosy w prasie francuskiej

Saint Brice w „Le Journalu” z powodu wywiadu udzielonego przez Stalina pisze m. in.:

Byłoby naiwnością z naszej strony dziwić się z powodu tych wystąpień. Chcielibyśmy tylko, aby z tego uprzedzenia wyciągnięto odpowiednie konkluzje. Chwila obecna nie jest odpowiednią ku temu, by zanymać oczai i zasypiać w błogim zaufaniu do paktów, powściągniętych użycie gwałtów. Stalin nie omieszkał oczywiście oświadczyć, że „do niezbędnej rewizji traktatów należy dążyć drogami pokojowymi”. Któż uwierzy jednak w możliwość oderwania drogą pokojową pewnych terytorjów od jakiegokolwiek państwa?

„Ofiara pomyłki”

Aktor filmowy, Osip Runicz, vel Hersk Valse Lubicz, o którego działalności pisaliśmy, bawi obecnie w Rydze. Na lamach tamtejszych pism rosyjskich Runicz złożył obszerny wyjaśnienia, twierdząc, iż padł rzekomo ofiarą fatalnej pomyłki i że niema on nic wspólnego z osobą czekisty Abrama Herska, który przebywał w 1919 r. w Odesie.

Katastrofa kolejowa w Italji

Rzym, 29. 12. (PAT.). Dwa wagony pociągu elektrycznego, kursującego na linii Rzym — Civita — Castellana wykoleiły się i spadły w przepaść. Trzy osoby poniosły śmierć, 25 odniosło rany.

Zabiegi niemieckie w St. Zjednoczonych

Na terenie amerykańskim organizacje niemieckie i germanofile postarały się znowu wszcząć kwestję odpowiedzialności za wybuch wojny. Sprawa ta znalazła echo w rozprawach nad moratorium projektowane przez Hoovera. Senator Shepsted postawił wniosek, aby rząd amerykański uroczysto zaprzeczył twierdzeniu zawartemu w traktacie wersalskim, że wina za wojnę europejską spada wyłącznie na Niemcy.

Wniosek ten jednak odrzucono.

44 oferty na półmilionową pożyczkę

Nowa afera oszukańska „księcia” Gintowta-Dziewałtowskiego

W głośną przed 6-ciu miesiącami aferę oszukańcza z kolonizacją w Peru, zamieszany był niejaki Gintowt-Dziewałtowski, syn adwokata z Kijowa, tytułujący się „księciem”, który został aresztowany i osadzony w więzieniu śledczym w Warszawie.

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń, ustalono, iż afera z osadzeniem na roli polegała wyłącznie na wyłudzeniu pieniędzy od naiwnych kandydatów, poszukujących pracy i zarobku, a zwabionych szumnymi ogłoszeniami.

Książę G. został po pewnym czasie wypuszczony na wolność za poręczeniem hipotecznym, złożonym przez jednego z jego krewnych, w sumie 3.000 zł.

Dziewałtowski, korzystając ze swobody ruchów, postanowił wyzyskać wolny czas i w tym celu wymyślił nowy „trick” również oszukańczy.

Mianowicie w jednym z warszawskich pism wieczornych Dz. dał ogłoszenie treści następującej:

„Mam do ulokowania na hipotecę 500.000 zł. Oferty wyczerpująca pod i t. d.”

Odpowiedzi posypały się, jak z dziurawego worka...

Reflektantów, ofiarujących chętnie swoje realności pod ewikcję hipoteczną wzamian za „żywą gotówkę” znalazło się w ciągu krótkiego czasu aż 55-ciu.

Dz., przestudjowawszy oferty, kolejno zlatwiał swoich klientów, z którymi uprzednio rozmawiał przez telefon, nie zapominając na wstępie podać, iż jest „księciem Gintowt-Dziewałtowskim, właścicielem majątku Czerwony Dwór, pow. dziśnieński, woj. wileńskie”.

Potem następowało spotkanie z właścicielem zadeklarowanej nieruchomości. Przy tej sposobności Dziewałtowski wysuwał swego znajomego „inżyniera”, jako tego, który miał zbadać stan majątku, dokonać oględzin i t. p. formalności, związanych z poważną transakcją hipoteczną.

Skończyło się na tem, iż polecony przez „księcia” (podającego się za pełnomocnika bogatej swej... babki, posiadającej rzekomo olbrzymie posiadłości) inżynier-ekspert za ocenianie proponowanego obiektu liczył sobie po 400—500 zł.

I rzecz szczególna, żaden z reflektantów do pożyczki pół miliona pod zabezpieczenie hipoteczne — nie zorientował się narazie, iż jest w sidłach aferzysty... Jak dotychczas ustalono, 15 osób (przemysłowców i właścicieli nieruchomości) dało się „nabrać” na proponowany szacunek, placąc podstawionemu przez Dziewałtowskiego „rzeczoznawcy” żądane kwoty, z którymi ów „inżynier” dzielił się z Dziewałtowskim, będąc z nim w znowie.

Przy Dziewałtowskim znaleziono 40 ofert od osób, z którymi nie zdążył traktować i „nabrać” na zmyślony szacunek hipoteczny.

Śledztwo w tej sprawie przedstawia się niezmiernie sensacyjnie.

„Inżynier”, który był bezpośrednim współnikiem zgóry ukartowanych afer, a którego nazwisko jest wiadome — zbiegł. Poszukiwania za nim zostały już wdrożone.

Mianujący się „księciem” Gintowt-Dziewałtowski, występujący w roli „wnuka bogatej babki”, został postawiony w stan oskarżenia z art. 591 K. K. Dz. poszukiwany jest przez władzę sądowno-śledczą z powodu kilku spraw karnych, będących obecnie przedmiotem dochodzeń.

Odgryzł nos narzeczonej Straszna zemsta zazdrosnego amanta

W Łodzi zdarzył się niezwykle akt zemsty. Odpalony amant odgryzł nos narzeczonej. Ofiarą padła 23-letnia Zofia Michalska.

Michalska przed 8 miesiącami poznała 25-letniego Alfonsa Bertholda. Berthold nawiązał z Michalską bliższe stosunki i bywał częstym gościem w domu rodziców Michalskiej, którą uważał za swą narzeczoną, albowiem oświadczył się o jej rękę.

Michalska przyjmowała umiżgi Bertholda względnie obojętnie i poza jego plecami uprawiała flirt z innymi, co zazdrosnego amanta doprowadzało do wściekłości.

W pierwszy dzień świąt Berthold nie miał sposobności spotkać się z narzeczoną, albowiem miała udać się na zabawę do swej koleżanki. Berthold chciał się z nią jednak koniecznie widzieć. W tym celu posłał do narzeczonej chłopca z kartką.

Narzeczoną jednak odmówiła, wobec czego Berthold wszedł do mieszkania Mi-

chalskich, gdzie zastał Zofję leżącą jeszcze w łóżku. Pozornie spokojny przywitał rodziców narzeczonej, poczem zbliżył się do łóżka narzeczonej.

W pewnym momencie gwałtownie schwytał ją za rękę i mimo oporu odgryzł jej nos.

Rozległ się okropny wrzask i gdy rodzice Michalskiej wpadli do mieszkania znaleźli córkę okropnie okaleczoną.

Natychmiast wszczęto pościgi i Bertholda ujęto na ulicy i doprowadzono do komisariatu policji.

Zofję Michalską opatrzył wezwany lekarz pogotowia, który ją następnie odwiózł do szpitala.

Bertholda poddano badaniom. Przyznał on, iż kochał Michalską i był o nią zazdrosny i z tej racji widząc, że nie zdoła ją zdobyć postanowił oszpecić. Mściwego amanta osadzono w więzieniu do dyspozycji władz sądowych.

Marokańczyk w służbie Hiszpanji

Zdjęcie nasze przedstawia kaprala kawalerii „Reguleros” tj. wojsk marokańskich walczących na służbie hiszpańskiej. Pełnił on tę służbę od lat 24, a ranny był przeszło 20 razy biorąc udział we wszystkich ważniejszych bojach od roku 1907 w Maroku.

Niech każdy mieszkaniec Polski kupi choć jedną nalepkę za 10 groszy, a zbierze się miliony złotych na walkę z gruźlicą.

Plamy słoneczne a samobójcy Rewelacyjne badania naukowe

W ramach Kongresu Psychologicznego, który obecnie obraduje w Paryżu, wygłosił znany francuski neurolog dr. Maurice Faure referat — którego treść może obudzić zainteresowanie również poza najbliższym zakresem kół fachowych.

Faure od dłuższego już czasu badał wpływ t. zw. „plam słonecznych” na stan swych pacjentów. Pomagał mu w tym bardzo doniosłych dociekaniach dr. Gaston Sardou, który obecnie pracuje w Nizy. Ciekawym rezultatem tych badań było stwierdzenie, że w dniu, w którym ziemia znajduje się w zaciągu wielkiej plamy słonecznej, ludzie chorzy nerwowo doznają rozmaitych niebezpiecznych zaburzeń. Ponadto zestawienia statystyczne — przeprowadzone przez Faurego i Sardou w

szpitalach paryskich, dowodzą niezbicie, że w takich dniach fatalnych liczba wypadków śmiertelnych wzrasta niepomniernie.

Stwierdzili oni u swych pacjentów szczególnie takie objawy: ataki hysteryczne, gorączki, bezsenność, rozmaitego rodzaju neuralgie, silne pogorszenie u epileptyków i rozmaite inne charakterystyczne symptomy, których tutaj w artykule, przeznaczonym dla szerszej publiczności, przytaczają nie sposób.

I jeszcze jeden moment bardzo ciekawy, dowodzący bliskiej korelacji naszych stanów psychicznych z faktami fizycznymi. — Oto obaj uczeni stwierdzili zgodnie, że w owych dniach fatalnych wzrasta się ponadto silnie liczba samobójstw.

Samobójstwa zatem byłyby nietylko zależ-

ne — jakby się to na pierwszy rzut oka zdawało, od przyczyn psychicznych, lecz również — od przyczyn fizycznych.

Rewelacyjne wnioski obu uczonych wywołały na paryskim Kongresie psychologicznym bardzo silne wrażenie. Dotychczas bowiem mówiono wprawdzie nieraz i pisano o ujemnym wpływie plam słonecznych na życie ludzkie, twierdzenia te jednak miały charakter ogólnikowy i nie były poparte ścisłym i dokładnym materiałem faktycznym i eksperymentacyjnym. Obecnie to się stało.

Nie więc dziwnego, że badania Faurego i Sardou mogą wskazać medycynie dzisiejszej zupełnie nowe drogi i otworzyć zupełnie nowe horyzonty.

Humor GROZBA

Włamywacz, obładowany fiaskami z winem, spotyka się nagle oko w oko z gospodarzem, który mierzy doń z rewolweru.

— Jeśli pan w tej chwili nie rzuci rewolweru, podniosę rękę do góry.

PRZEZWIŚKO

— No, proszę mówić! Dlaczego nadaliliście mi przezwisko „wyrostka robaczkowego”?

— Panie dyrektorze, po pierwsze jest pan zawsze podrażniony, a po drugie nikt nie wie, co pan tu właściwie robi.

J. O. CURWOOD.

Dolina ludzi milczących

Powieść

35) Przekład autoryzowany Jerzego Marlicza

ROZDZIAŁ XII.

Czas nagli.

Tego ranka, słysząc płynące z rzeki dzikie pieśni flisaków, Kent obawiał się niemal, że sam wnet pieśnią wybuchnie. Nie był także pewien, czy potrafi ukryć podniecenie przed oczyma innych, szczególnie przed oczyma Kedstyeego, gdyby ten wypadkowi doń zajrzał. Doznawał wrażenia że światło nadziei tłące w głębi serca, samorzutnie promieniuje nazewnątrz.

Optymizm tak go ponosił, że nie żałował już nawet iż pierwsza próba ucieczki doznała niepowodzenia. Kto wie, czy nie dobry los właśnie postawił mu na drodze Mercera. Poparcie Bolucha podwajało obecnie szanse po myślnie. Zamiast lecieć z pustymi rękoma w nieznaną, miał wyruszyć do brze przygotowany i w chwili odpowiedniej.

Błogosławił człowieka, noszącego szpetne przezwisko Brudnego Bolucha. Błogosławił przypadek, który pozwolił mu usłyszeć na Dalekiej Północy, niesamowitą jego historję. Dzięki

temu wspomnieniu, ktoś dawno umarły, wskrzesił nanowo. Z nieforemnej bryły mięsa wyrzala dusza mężczyzny. Opasła krew nabrała ognistego rytmu, względem zaś tej zamartwychwstałej niemal istoty, Kent odczuwał już prawdziwą, męską przyjaźń.

Ojciec Layonne zjawił się dopiero popołudniu, przynosząc ciekawą nowinę. Misjonarz udał się nad brzeg rzeki by odwiedzić Bolucha, lecz Bolucha na podsienu nie było. Psa nie było również. Kolatał do drzwi, ale nie odebrał odpowiedzi. Gdzież się Boluch podział? Kent wzruszał ramionami, udając nieświadomość kompletną, a serce waliło mu tymczasem w piersi jak szalone. Wiedział przecież! Ojcu Layonne oświadczył, iż się mocno obawia, że cała prawnicza umiejętność Bolucha nie mu nie pomoże, więc Misjonarz opuścił celę strapiiony wielce. Obiecywał, że jeszcze z Boluchem pomówi i podsunie mu projekt obrony. Zostawszy sam, Kent zachichotał ubawiony. Jakżeby się Ojciec Layonne zgorzzył, gdyby odgadł prawdę!

Nazajutrz Ojciec Layonne przyszedł znowu, informację zaś, jakie przyniósł, jeszcze bardziej podnieciły Kenta. Misjonarz ogromnie był z Bolucha nie rad. Ubiegłego wieczoru, — zauważywszy światło w domu pokątnego doradcy, poszedł go odwiedzić. Znalazł, prócz gospodarza, trzech ludzi, ciasno skupionych wokół stołu. Jednym był metys Ponte; drugim czerwonoskóry Kinoo, włóczęga z plemienia Psie Zebro; trzecim wreszcie stary Indianin, Mooie. Ci trzej cieszyli się opinią nie najlepszą. Lecz Kent miał ochotę śpiewać i tańczyć z radości, gdyż byli to zarazem trzej najdoświadczeńsi tropiciele śladów na całej dalekiej północy. — Boluch nie zmarnował widać ani chwili!

Szczęście wrzało w duszy Kenta, lecz twarz miał chłodną i zgnębioną. Ojciec Layonne, opowiadał, strapiiony że Boluch obrabia z kompaniami jakiś interes drzewny, nie ma zatem czasu zajmować się sprawą więźnia. Wczoraj nie chciał wogóle tej kwestji poruszać, odkładając rozmowę na dzień następny. No a dziś rano, gdy misjonarz udał się doń powtórnie, zastał poprostu drzwi zamknięte.

Ale Kent był zupełnie pewien, że Boluch sam się zjawi. Cały dzień wglądał go niecierpliwie. Przed południem przyszedł Kedsty i przez zakra-

owane okienko rzucił parę fałszywie brzmiących słów pociechy. Pod wieczór odwiedził Kenta Cardigan. Długo i serdecznie ścisnął prawicę więźnia. Zaraz też jął gawędzić o Mercera. Asystent jest zupełnie rozklekotany, duchowo i fizycznie. Brak mu pięciu zębów. Musiano mu założyć na twarzy siedemnaście szwów. Cardigan był zdania, że są to wszystkie skutki pobicia. Uśmiechając się tajemniczo, rzekł szeptem poufny.

— Ach Kent, jakżebym chciał, żebyś to ty właśnie mu dogodził!

Boluch zjawił się dopiero o czwartym popołudniu. Od wczoraj zmienił się jeszcze bardziej. Nie spał. Zeschupiał jakgdyby twarz miał ruchliwą i ta właśnie ruchliwość przedewszystkiem rzucala się w oczy. Zrenicie mu ściemniały. Przyszedł sam, bez psa. Z uśmiechem ścisnął prawicę Kenta. Kent ujął go za ramiona i potar mosił przyjaźnie. Milczał jednak, nie śmiać pytań zadawać. — Boluch przemówił pierwszy, szeptem.

— Całą noc się krzatałem! — rzekł Dniem nie mogę się zbyt ruszać, bo by się ludzie dziwowali. Ale, na moją duszę, Kent, nocy nie zmarnowałem! Zrobiłem dobrych dziesięć mil pieszo. Sprawa posuwa się na przód. Posuwa się, o tak...

(Ciąg dalszy nastąpi.)

KRONIKA

środa
30
grudnia

TORUN

Kalendarzyk rzym.-kat.

Wtorek Tomasza

Środa Eugenjusza

— Stan wody w Wiśle z dn. 28. 12.: Zawichost +2,07, Warszawa +1,85, Płock +1,26, Toruń +1,30, Fordon +1,37, Chełmno +1,14, Grudziądz +1,33, Korzeniewo +1,58, Piekło +0,78, Tezew +0,78, Einlage +2,60, Schiewenshorst +2,68.

— Nowy dyżur aptek. Do środy, dnia 30 bm, włącznie dyżuruje apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Repertuar Teatru.

Wtorek, 29. 12. godz. 20 „Płowce”.
Środa, 30. 12. godz. 20 „Ich synowa”.
Czwartek 31 bm. godz. 20 „Ich synowa”.

Repertuar kin:

Palace: „Trader Horn”.
Światowid: „Bomby nad Monte Carlo”.
Lux, ul. Strumykowa „Romans księżniczki”.
Corso: „Pierwszy pocałunek”.
Mars — „Student z Pragi”.

MARS

Kinoteatr dźwiękowy
ul. Warszawska

Nowe czeskie opracowanie dźwiękowe najpotężniejszego arcydzieła H. H. Ewersa p. l.

Student z Pragi

Najwspanialsza kreacja fragika ekranu KONRADA VEIDTA. W pozostałych rolach główn. Agnes Hr. Esterhazy, Werner Kraus, Eliza La Porta.

Doskonały nadprogram.

Początek: seansów o godz. 17.15 19-tej i 21-tej. w niedzielę od 15.15. Ceny miejsc od 1.70—0.30

(czysty dochód przeznaczony na dalszą budowę „DOMU ŻOŁNIERZA”)

Z miasta

— Z żalobnej karty. W drugim dniu świąt Bożego Narodzenia rozstała się z tym światem śp. Rozalja z Odyjów Wysińska, matka proboszcza parafii św. Jana ks. prałata Józefa Wysińskiego. Dziś we wtorek odbędzie się nabożeństwo żalobne poczem nastąpi wyprawienie zwłok i przewiezienie na miejsce spoczynku w Brusach.

Do wyrazów współczucia, jakie z powodu tej bolesnej straty uczciwemu kapłanowi towarzyszą od wszystkich obywateli Torunia — dołącza się również redakcja naszego pisma.

— Nabożeństwa w kościele garnizonowym.

Dnia 31 grudnia br. na zakończenie roku starego odbędzie się w kościele garnizonowym nabożeństwo o godz. 19.

Dnia 1 i 3 stycznia 1932 r. nabożeństwo żołnierskie o godz. 10.30 dla rodzin wojskowych o godz. 12. W kaplicy Dyonu Pomiarów Artylerji na Podgórzu odbędzie się Msza św. w tych dniach o godz. 10.30. W kaplicy 8 Okr. Szpit. dla chorych i personelu o godz. 9. W filji 8 Okr. Szpit. o godz. 10.45. Nabożeństwa wieczorne jak zwykle o godz. 19.

— Zniesienie martwego sezonu. Rozp. Mi-

nistra Pracy i Opieki Społecznej uchylony został na czas trwania sezonu martwego rok 1931—1932 Ust. 5 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia z dnia 18 lipca 1924 r., który miał brzmienie następujące: „Robotnicy sezonowi, których praca normalnie trwa krócej — niż 10 miesięcy w roku, nie posiadają prawa do świadczeń zabezpieczeniowych w okresie sezonów martwych”.

— Uczciwy znalazca. Dnia 26 bm. w drugie

święto znaleziono w tramwaju większą sumę pieniędzy. Pieniądże znalazł konduktor nr. 13 p. Nowak, który oddał je w biurze dyrekcji Elekrowni, gdzie odebrać je może właściciel. Uczciwy znalazca otrzyma niewątpliwie należne mu „znalezne” — jak się dowiadujemy — właściciel nie zgłosił się jeszcze po odbiór znalezionej gotówki.

— W noc Sylwestrową spotykają się wszy-

scy w salach Kasyna Garnizonowego. Zaproszenia rozesłane. Osoby, które wskutek braku adresu dotychczas zaproszenia nie otrzymały, mogą je otrzymać w redakcji „Dnia” u red. Górnickiego.

— Rozwiązanie zarządu gminy żydowskiej.

Jak się dowiadujemy p. Wojewoda Pomorski rozwiązał tymczasowy zarząd żydowskiej gminy wyznaniowej i zamianował komisarzem gminy p. Hilarego Rosenberga.

— Rejestracja pojazdów mechanicznych.

Urząd Wojewódzki Pomorski, Dyrekcja Robót Publicznych podaje do publicznej wiadomości, że komisja dla rejestracji pojazdów mechanicznych będzie urzędować w Toruniu w dniach 9, 23 i 30 stycznia 1932 r.

Nowe dary pod choinkę dla biednej dziatwy

Nasz turniej gwiazdkowej ofiarności obywatelskiej

Już 128 ofiarodawców

Wczorajszy wykaz ofiarodawców rozpoczął prezes Woj. B. B. W. R. p. maj. rez. M. Paluch, który złożył w Redakcji naszego pisma na gwiazdkę dla biednej dziatwy zamiast życzeń świątecznych i noworocznych oraz z jednoczesnym podziękowaniem za otrzymane życzenia kwotę 20 zł.

Dar p. prezesa M. Palucha zapisałmy na konto Nr. 125.

Na koncie Nr. 126 zapisałmy dar magistra praw p. kpt. rez. Teofila Schaba, sekretarza Woj. BBWR.

P. magister Schab złożył w redakcji naszego pisma zamiast życzeń noworocznych wraz z jednoczesnym podziękowaniem za otrzymane życzenia kwotę 10 zł.

Na koncie Nr. 127 zapisałmy dar administracji „Dnia Pomorskiego” —

która złożyła na gwiazdkę dla biednej dziatwy kwotę 10 zł.

Na koncie Nr. 128 zapisałmy dar p. red. Z. Danielewskiego, który złożył pod drzewko dla biednej dziatwy zamiast życzeń noworocznych 5 zł.

W dniu wczorajszym w drodze telefonicznej zawiadomiła nas Dyrekcja Cukrowni w Chełmży, że na skutek naszej prośby weźmie udział w akcji gwiazdkowej dla najbardziej potrzebującej dziatwy.

Jako dar pod drzewko dla biednej dziatwy Dyrekcja Cukrowni w Chełmży zadeklarowała pewną ilość cukru.

Termin uroczystości już się zbliża. Apelujemy do czytelników naszych o nowe dary. W najbliższym numerze podamy skład komitetu wykonawczego, który zajmie się techniczną stroną gwiazdki. W najbliższych dniach rozpoczniemy spis dzieci, które zostaną obdarowane.

NOC SYLWESTROWA w „OAZIE”

Będzie prawdziwą atrakcją dla Torunia!

Przy dźwiękach znanej w Polsce orkiestry „Oaza-Band-Pologne-Varsovie” pod dyr. pp. Roszkowskiego i Smugi, znanej z warsz. Radio Stacji. Wspaniały program sylwestrowy z 15-tu przebojów!!! Niespodzianki.....! Morze humoru i huragan śmiechu! Kolacja sylwestrowa z 4 dań 5 zł. Zamówienia na stoliki przyjmuje Dyrekcja codziennie od g. 17, tel. 235

Podoficerowie 4 p. lotniczego biednym dzieciom

W kasynie podoficerskim 4 p. lotniczego odbyła się w ub. środę dnia 23 bm. podniosła uroczystość gwiazdki, urządzona staraniem podoficerów 4 p. lotniczego dla 30 najbardziej potrzebujących dzieci miasta.

W uroczystości brał udział ks. proboszcz Golomski, który przybył ze swoją gromadką najbardziej potrzebujących dzieci. Po odśpiewaniu kołend i spożyciu kolacji komitet przystąpił do obdarowania tych małych gości. Dzieci otrzymały liczne podarki w postaci ciepłej bielizny,

pończoch, rękawiczek, materiałów na ubranka i t. p.

Rozradowane twarzyczki dzieci były serdeczną nagrodą za zawsze niezawodne serca naszej braci podoficerskiej za poniesiony trud. Gwiazdkę dla najbardziej potrzebujących urządzono kosztem 375 zł, którą to sumę zebrano drogą dobrowolnych składek podoficerów 4 p. lotniczego.

Braci podoficerskiej 4 p. lotniczego należało się słowa gorącego uznania za ten czyn społeczny.

NOC SYLWESTROWA „Pod Orłem”

Noc ta będzie oszałamiającą niespodzianką dla Torunia.

W sprawie państwowego postępu obrotowego

Izba Skarbowa podaje do wiadomości na podstawie Rozp. Min. Skarbu z dn. 14. 5. 21 r., że na terenie m. Torunia wszyscy zajmujący mieszkania w terminie do 1 stycznia 32 r., zaś właściciele domów wzgl. posiadłości budynkowych lub ich zastępcy najpóźniej do dnia 15 stycznia 32 są obowiązani dostarczyć Urzędowi Skarbowemu na urzędowych formularzach listy mieszkaniowe wymagane art. art. 46, 47 i 48 Ust. o Państw. podatku dochodowym, tudzież rozp. M. S.

Izba Skarbowa wzywa, aby wszyscy, którzy zajmują mieszkania dostarczyli w wskazanym terminie właścicielom domów listę szczegółową, obejmującą wszystkich członków rodziny bez względu na miejsce zamieszkania a pozostających na utrzymaniu głowy gospodarstwa domowego w dniu 15 grudnia 31, oraz wszystkie osoby, mające samoistny dochód, a zamieszkałe w tym dniu w jego mieszkaniu.

Właściciele domów winni dostarczyć właścicielom domów listę główną obejmującą osoby, które w dniu 15. 12. 31 zajmowały w ich posiadłościach budynkowych mieszkania lub pomieszkania przeznaczone dla zakładów handlowych itp.

Osoby winne niezłożenia listy w wyżej wymienionych terminach ulegną grzywnie do 50 zł.

Wieczorek wigilijny w Tow. Urzędów Kupieckich

W ub. poniedziałek zgromadzili się członkowie Towarzystwa Uczni Kupieckich w Toruniu z kuratorem Towarzystwa p. Kropskim na czele w sali Tow. Kupców Chrz. przy ul. Żeglarskiej 1, by wspólnie dzielić się opłatkiem. Z ramienia Tow. Kupców Chrzęśc. obecny był na uroczystości syndyk p. Brzeski.

Po przemówieniu kuratora p. Kropskiego i odśpiewaniu kołend lamano się wspólnie opłatkiem. Wnet zjawił się na sali gwiazdor, który obdarzył każdego z obecnych miłym podarkiem. Na program wieczoru złożyły się w dal-

szym ciągu bardzo udatne deklamacje pp. Byszczynskiego, Brauna, Sikorskiego i Zielińskiego. Wieczór spędzono przy jarzącej choince w niezwykle miłym i serdecznym nastroju, — składając sobie wzajemnie wesołych świąt. — Życzenia dla Tow. na ręce kuratora złożył przedstawiciel naszego pisma red. Zb. Danielewski.

Miły ten wieczór zakończono wspólną fotografją.

Na białym czworoboku

„Trader Horn” — Palace

Wśród egzotycznych filmów ostatniej doby, królewskie miejsce przynależy temu przepysznemu filmowi, reżyserji Van Dyke'a twórcy słynnego „Poganińca” i „Białych cieni”. Ekspedycja filmowa przebyła 14.000 mil ang. pod wodzą tego znakomitego reżysera oraz podróżników i znawców Afryki Barnes, Stantona i Wolera i sfilmowała tajemnicze Czarnego Ładu — bez obsłonek.

Dźwiękowiec ten nacechowany jest żywiołową brutalnością życia Afryki, pełnego okrucieństwa. Dzięki zwierzętu stanowiły wielkie niebezpieczeństwo dla realizacji tego filmu, nie mniej groźni byli aktorzy-murzyni i trzeba było całej umiętności i opanowania Van Dyke'a, aby niektóre sceny nie zakończyły się prostru — tragicznie. To też z obrazu bije przejmująca prawda Czarnego Ładu, nadając filmowi niepospolite wprost wartości. Przepyszne krajobrazy, puszcze dziewicze, tajemnicze brzoza rzek afrykańskich, stanowią tło niezrównane na którym rozgrywa się akcja. Śmiały podróżnik Trader Horn przedsiębierze wyprawę do kraju dzikich Gorgów, gdzie wśród szerepu pierwotnych murzynów żyje europejska dziewczyna czczona jako „biała bogini” i po ścinających krew w żyłach przejściach warunków życia i niesamowitych warunków życia.

Specjalnie podkreślić należy synchronizację wprost przebiegającą ryk lwów, śmiech hijen, szum wodospadów, krzyki murzynów — wszystko prawdziwe, żywcem wydarte tajemnicom Czarnego Ładu.

Kino Mars

„Małżeństwo przyszłości”

Fantastyczna ta opowieść z roku 1930 wprowadza widza w nieprawdopodobny świat przyszłości, epokę aerotechniki, pigulek befsztykowych, rakiet międzyplanetarnych, trybunałów małżeńskich i najgroźniejszych ekstrema-

STRUMYKOWA 3

LUX

Dziś i dni następne

Kino dźwiękowe

LILIAN HARVEY

w filmie

Precz z miłością

Początek o godzinie 3-ciej 5-tej, 7-mej i 9-tej.

PASSE PARTOUT NIE WAŻNE!

2584

5 Kola Przyjaciół Harcerstwa

6 stycznia 1932 r. na malej sali Wenecji (dawniej Witorja) przy ul. Grudziądzkiej odbędzie się przedstawienie amatorskie na które złożyła się fraszka sceniczna „O Józję” M. Bałuckiego oraz wodewil ludowy ze śpiewami Galasiewiczza „Aby handel szedł”. Poza tym dział koncertowy.

W przedstawieniu przyjmują bezinteresownie udział i sily zawodowe a mianowicie p.p. Pilawa - Czesławscy oraz p. Reeka. Pilawa - Czesławscy poza udziałem w sztukach wystąpią również w swych komiczno - charakterystycznych i aktualnych duetach. Program więc będzie bardzo urozmaicony. Przypuszczając zatem należy, że wszyscy komu nie jest obojętny rozwój harcerstwa poprą tą imprezę. — Całkowity dochód przeznacza się na kupno namiotów letnich, których Il-ga drużyna jeszcze nie posiada. Kto chce zatem widzieć w naszym pokoleniu lepszych i wytrwalszych budowniczych wielkiej mocarstwowej Polski, niech poprze usiłowania Patronatu II Drużyny i przybędzie na przedstawienie.

Na „Dom Żołnierza”

Lista składek na rzecz Komitetu Budowy Domu Żołnierza w Toruniu za miesiąc listopad 1931 r.: S. Baon Saperów, Toruń 84.45 zł., Korpus Oficerski S.P.A.C., Toruń 32 zł., Szpital Sezonowy, Ciechocinek 70 zł., S. Szpital Okręgowy, Toruń 54.50 zł., Szkoła Podchorążych Artylerji, Toruń 39 zł., S. Dywizjon Żandarmerji, Toruń 33 zł., S. Dywizjon Zandarmierji, Toruń z okazji święta w dniu 4. 11. 1931 r. 250 zł., Platnik 63 Pułku Piechoty, Toruń 14 zł., Oficerowie 8 Dywizjonu Taborów, Toruń 10 zł., 4-ty Pułk Lotniczy, Toruń 85.50 zł., Dyon Pomocniczy Artylerji, Toruń-Podgórz 30 zł., 8. p. a. c. Toruń 40.50 zł., 1. Bataljon Balonowy, Toruń 16.50 zł., Magistrat miasta Kalusza 7.50 zł., Firma Ge-Te-We Gdynia 100 zł., Oficerowie 8. Samodz. Dyonu Artylerji w Toruniu 5 zł., Antoni Kiliński, Toruń 20 zł., Dobrowolne skłádki z okazji otwarcia kina „Mars” 27.60 zł., Korpus Podofic. Centr. Szk. Strzeln. z okazji likwidacji kasyna 1000 zł., Podkwatremistrz II/67 p.p. Toruń 7 zł., Oficerowie Szkoły Strzelniczej Artylerji, Toruń 25 zł., Zofja Dziukowa, Toruń 20 zł., 63 p.p. Toruń, zamiast przyjęcia z okazji odsłonięcia pomnika 370 zł., Kapitan Taborski, 10-ruń 2 zł. Razem 2.343,55 zł.

gancji, wśród których snuje się stara jak świat, a wiecznie nowa piosenka miłości dwojga młodych. Rekord fantazji zdobywa ekspedycja na planetę Mars i niesamowite przeżycia śmiałych podróżników wśród pięknych krogulczopalczatych Marsjanek. Niezwykle oryginalny i bardzo estetyczny taniec przed bożkiem zdumiewa widza bogactwem fantazji reżysera. (zm)

Projekt budowy kanału

Górny Śląsk — Warta — Gopło — Bałtyk realizuje się

Jak już donosiliśmy pokrótce, przed kilku dniami odbyła się w Pomorskim Starostwie Krajowym w Toruniu konferencja, celem omówienia spraw związanych z rozbudową dróg wodnych i utworzenia specjalnego Komitetu Propagandowego. W wyniku dłuższej dyskusji wybrano komitet z prezesem p. inż. Maćkowskim z Torunia i wiceprezesem p. radcą inż. Regamey z Bydgoszczy na czele.

Doceniając ogromne znaczenie uruchomienia nowej drogi wodnej dla naszego życia gospodarczego, łączącej Górny Śląsk z Bałtykiem, zwróciliśmy się do p. inż. Regamey, który udzielił nam bliższych informacji w tej sprawie.

Projekt budowy kanału G. Śląsk—Bałtyk, nie jest bynajmniej czemś nowym. Już we wrześniu 1924 r. na zebraniu Związku Miast Polskich w Katowicach, koncepcja ta była omawiana wcale poważnie i to dzięki niezłomnemu propagatorowi polskiej żeglugi śródlądowej p. inż. R. Mierzyńskiemu, który plan ten w głównych zarysach przedstawił i wniósł na zebranie. Wraz z inż. Mierzyńskim pracował również nad tem inż. Skałka z Min. Rob. Publ. w Warszawie, przeprowadzając wstępne studia, które pozwoliłyby na wyznaczenie trasy tego kanału.

Dziwnem wydawać się może, że właśnie dzisiaj w okresie najcięższej depresji gospodarczej, sprawa ta weszła ponownie na tapet i jest przedmiotem rozważań odpowiednich czynników. Otóż właśnie w obecnym czasie warunki po temu układają się pomyślnie z uwagi na konieczność zatrudnienia chociaż części bezrobotnych i na leżytego wykorzystania funduszy państwowych, przeznaczonych raczej na zarobki, niż na jałmużnę, czy zasiłki dla ludzi pozabawionych pracy.

Z chwila rozpoczęcia zamierzonych prac w I etapie, przy połączeniu Warty z Gopłem, bezrobotni województw łódzkiego, poznańskiego i pomorskiego znalazłby już zatrudnienie, a wówczas eksploatacja funduszy, jałmierzni dysponują Wydziały Opieki Społecznej tych Województw, byłaby naprawdę racjonalną i pożyteczną.

W tej kwestii rozpoczyna się już wkrótce pertraktacje pomiędzy utworzonym na ostatniej konferencji toruńskiej Komitetem a wymienionymi wyżej Województwami.

Za dalszą okoliczność sprzyjającą realizacji budowy nowego kanału, należy uważać również ostatnią ankietę Ligi Narodów, która domagała się przedstawienia szczegółowych projektów inwestycyjnych, preliminując na zatrudnienie bezrobotnych w Polsce około 150 milj. zł. Czy i kiedy otrzymamy te pieniądze, trudno przewidzieć zgóry, w każdym razie sprawę tę traktuje się zupełnie poważnie.

Nie będę obszernie zajmował się w tej chwili całością zagadnienia — oświadcza p. inż. Regamey — gdyż przedmiot jest zbyt obszerny, by móc wyczerpać go w jednym artykule i w jednym wywiadzie. Nadmienię tylko, że budowa drogi wodnej Poznań—Bydgoszcz kosztować będzie coś około 20,000,000 zł. i prawdopodobnie składać się będzie z 3 odcinków:

- 1) Poznań—Konin rzeką Wartą — egzystującą drogą wodną;
- 2) Konin—Gopło (odcinek projektowany dużego kanału G. Śląsk—Gdańsk) projekty są już wypracowane;
- 3) Gopło—Brdyujście egzystującymi kanałami Noteckim, Bydgoskim i Brdą.

Dla uruchomienia żeglugi na drodze wodnej Poznań—Bydgoszcz koniecznym jest pobudowanie drogi wodnej, łączącej jeziora Gopło Slesińskie, Gosławickie, Patnow

skie i Wartę między sobą na przestrzeni ca 16 km. Jest to robota celowa nie tylko z punktu widzenia interesów wysoko uprzemysłowionych sąsiednich powiatów i miast w szczególności Inowrocławia, Pakości, Łabiszyna itp., oraz zakładów przemysłowych jak cukrownie w Janikowie itp., lecz przede wszystkim w interesie Państwa.

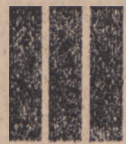
Robota mogłaby być wykonana prędko, a tem samem zostałyby żegluga na tak znacznej arterji wodnej Poznań—Bydgoszcz w krótkim czasie otwarta. Tabor żeglugi tj. berlinki o pojemności 200 ton w zupełności nadający się do celów żeglugowych na tej arterji jest wystarczający i może całkowicie pokryć zapotrzebowanie terenów.

Pozwolę sobie powołać się w tem miejscu na opinię tak wybitnego fachowca, jakim jest kierownik Inspekcji dróg Wodnych p. inż. Tychoniewicz, który jest zdania, że przy połączeniu Warty z Gopłem, a tem samem i Wisłą ruch żeglugowy wzrosłby bardzo znacznie z wielką korzyścią dla siły polskiej, gdyby to połączenie zostało przeprowadzone i transporty zboża i cukru z ziemi kujawskiej i kaliskiej nadto węgla dowiezionego koleją do Konin

na, skierowało się nową drogą wodną oraz istniejącą już skanalizowaną Notecią Górną — Kanałem Bydgoskim — Brdą ku Wiśle. Kwestja budowy tego połączenia wodnego jest bardzo ważna dla Bydgoszczy i wzmocnienia siły polskości wzdłuż dróg wodnych, oraz dla gospodarczej i politycznej siły Państwa. Dążeniem naszym powinno być wytworzenie stosownych podstaw i warunków komunikacji wodnej, ażeby niezależnie się od obcych wpływów i skierowawszy ruch żeglugowy ku głównej nadszej arterji komunikacyjnej ku Wiśle, stworzyć taką sieć dróg wodnych, jakaby odpowiadała naszym państwowym i gospodarczym interesom.

Jak Pan Redaktor widzi — kończy p. inż. Regamey — wykonanie takiej drogi wodnej wymaga stosunkowo niewielkich funduszy w porównaniu do ekonomicznych korzyści i charakter tegoż projektu w zupełności odpowiada zasadniczym punktom ankiety Ligi Narodów. Tak przedstawia się zgrubsza interesująca nas wszystkich sprawa i obym był dobrym prorokiem, być może, że już w wczesną wiosną rozpocznie się to wielkie dzieło.

Kto nie zdażył

zamówić nasz dziennik u listowego na I. kwart. wzgl. mies. styczeń może to skuteczniej

w najbliższym urzędzie pocztowym.

Rozszerzenie działalności Pomorskiego Automobilklubu

Dowiadujemy się, że z dniem 1 stycznia 1932 r. Pomorski Automobilklub z siedzibą w Bydgoszczy uzyskał prawo samodzielnego wydawania tak tryptyków zagranicznych na samochody, jak i międzynarodowych świadectw samochodowych i międzynarodowych pozwoleń na prowadzenie.

Dorobek ten z jednej strony świadczy dobitnie o działalności i zaufaniu, jakim ten względnie młody jeszcze Klub cieszy się u miarodajnych czynników, a z drugiej strony nie tylko ułatwia członkom Klubu nabywanie potrzebnych im zaświadczeń, ale i znacznie oszczędza koszty tychże przez unikanie uprzedniej korespondencji z Województwem, względnie z Automobilklubem Polski w Warszawie, przez którego pośrednictwo dotychczas te zaświadczenia były wydawane.

W związku z tem Pomorski Automobilklub — chcąc na obszarze swej działalności, a więc całego Pomorza, pobudzić więcej ruch turystyczny automobilowy i wzmocnić życie sportowe, postanowił obok dotychczasowej kategorii członków zwyczajnych stworzyć kategorię członków nadzwyczajnych, jako członków nieczynnych, lecz korzystających ze wszelkich świadczeń sekretariatu i ulg, jakie daje przynależność klubowa — jednakowoż

za minimalną tylko opłatą 10 zł. wpisowego i zł. 20 rocznej składki.

Zarząd Klubu wychodzi z założenia, że tym sposobem da możność zapisywania się do Klubu i tym osobom, tak fizycznym jak i prawnym, którym dotychczasowe względnie wysokie opłaty klubowe nie pozwalały na zapisywanie się do Klubu a które jednak chętnie chciłyby należeć do wyborowego Towarzystwa sportowego. Ścisłe przeprowadzana każdorazowo selekcja zgłoszonych kandydatów dawać będzie przytem gwarancję utrzymania Klubu na dotychczasowym poziomie.

Dla zainteresowanych podajemy do wiadomości, że prócz możliwości otrzymywania tryptyków i międzynarodowych zaświadczeń po znacznie obniżonych cenach — wszyscy członkowie Pomorskiego Automobilklubu mogą korzystać również z ulg kolejowych na podstawie otrzymywanych legitymacji Związku Polskich Towarzystw Turystycznych, jak i ze specjalnych ulg, uzyskanych przez Klub, tak miejscowych jak i ogólnych — przy zakupie gum, materiałów pędnych itd.

Wszelkich informacji w tym względzie u dzieła: Sekretariat Pomorskiego Automobilklubu, Bydgoszcz, Matejki 1, Tel. 1012 w godzinach od 14 do 18.

Lidzbark na straży ziemi pomorskiej

Rada Miejska i Magistrat miasta Lidzbarka, jako przedstawiciele całej gminy Lidzbark wyrażamy jednogłośnie stanowczy protest przeciw niesłychanemu wystąpieniu senatora Boraha, przewodniczącego komisji spraw zagranicznych amerykańskiego senatu popierającego zabórce zakusy Niemiec na Pomorze. Z oburzeniem odpiaramy ten zamach na odwieczne prawa nasze do tej ziemi rdzennie polskiej, w obronie której pokolenia krew swe przelewały i udręka niewoli z bohaterstwem i zaparciem siebie przez półtora wieku znosiły i przetrwały.

Nie godzimy się nigdy, by o tę naszą ziemię niecień targi prowadzono, by dusze nasze zaprzędawano najgorszym wrogom naszym.

Oświadczamy głośno i stanowczo, że ziemi naszej bronąć będziemy do ostatniej kropli krwi i zwracamy uwagę wszystkim narodom miłującym pokój i sprawiedliwość, że tego rodzaju wystąpienie jak Boraha wywołuje zamęt i przyczynia się do ogólnego niepokoju, w którym zginać mogą wszelkie dobra duchowe i materialne ludzkości.

Magistrat
(—) M. Rochon, burmistrz
Rada Miejska
(—) Gumiński, przewodn. Rady Miejskiej

Lubawa

— Wzięcie Państwowej Odznaki sportowej. W niedzielę, dnia 20 grudnia odbyła się w Lubawie uroczystość z okazji wzięcia świadectw p. o. s. członkom Pol. Państw., Straży Granicznej, Sokola, SMP, Zw. Strzeleckiego i uczniom Państw. Sem. Naucz. w Lubawie

Zbiórka wszystkich towarzystw nastąpiła o godz. 8 na dziedzińcu Państw. Sem. Naucz. — skąd przy dźwiękach orkiestry seminarjalnej wyruszone na mszę św. do kościoła parafialnego. Po mszy św. zebrały się oddziały w sali gimnastycznej Państw. Sem. Naucz. gdzie nastąpiło wzięcie świadectw przez p. wicestarostę Budnika w obecności komendanta pow. pw. i wf. por. Czerwińskiego. Pan starosta podkreślając znaczenie wychow. fizycznego, wyraził zadowolenie, że praca na tem polu w powiecie lubawskim postępuje naprzód, skoro tak wielka ilość odznak została zdobyta. — Dziękując wszystkim za pracę i wysiłek a szczególnie obecnym na sali kierownikom poszczególnych oddziałów p. Skalskiemu, komisarzowi Pol. Państw. p. Kuroszowi, komisarzowi Straży Granicznej, p. prof. Wierzbickiemu naucz. ewangel. ciele. w Państw. Sem. Naucz. w Lubawie wniósł okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczy Polskiej i jej pierwszego Marszałka Piłsudskiego.

Świadectw rozdano: 1 świadectwo, które otrzymał p. prof. Wierzbicki, naucz. ew. ciele; 64 świadectwa uczniom Państw. Sem. Naucz. w Lubawie; 18 świad. członkom Straży Granicznej; 13 świad. członkom Policji Państwowej; 9 świad. członkom Związku Strzeleckiego; 7 świad. członkom Sokola z Nowogomiasta; 4 świad. członkom SMP z Nowogomiasta. (X).

Programy radiowe

Środa, dn. 30 grudnia 1931 r.

Warszawa: 11.45 Przegląd prasy kraj. Pat.; 11.58 Sygnal czasu; 12.10 Płyty gramof.; 13.10 Urz. kom. Inst. Met.; 13.15 Kom. gospodarczy; 14.45 Płyty gramof.; 15.15 Komunikat harcerek; 15.20 Kom. Tow. Kooperatystów; 15.25 Skrzynka poczt. Koresp. bież. omówi. dr. M. Stopowski; 15.45 Gielda; 15.50 Płyty gramof.; 16.15 Kom. Państw. Urz. Wych. Fiz. i Państw. Zw. Sportowe; 16.45 Płyty gramof.; 16.55 Angielski; 17.10 „Fundator poznańskiej „Złotej kaplicy“, wygl. prof. A. Czartkowski; 17.35 Koncert ork. P. R.; 18.50 Rozmaitości; 19.15 Kom. rolniczy; 19.30 Płyty gramof.; 19.45 Pras. Dzien. Radj.; 20.00 Feljton p. t. „Koloratura a sztuka włoska“, wygl. p. C. Jellenta; 20.15 Piosenki w wyk. Polskich Revellersów; 20.40 Wirtuozowskie transkrypcje fortepianowe w wyk. A. Goldfedera; 21.00 Kwadr. lit. Nowela Conrada Korzeniowskiego p. t. „Opowiadanie Karaina“; 21.15 Koncert ze Lwowa; 22.10 Płyty gramof. Gitary hawajskie; 22.30 Dod. do Pras. Dz. Radj.; 22.35 Urz. kom. Państw. Inst. Met. i kom. policyjny; 22.40 Wiadomości sportowe; 22.45 „Comment la Pologne lutte contre la crise agricole“, par Adam Rose, directeur de depart. au Ministère de l'Agriculture; 23.00 Muzyka taneczna z restaur. „Gastronomia“. Ork. pod kier. Zucka i Pawlaczera.

KOMUNIKAT

w sprawie kontraktu taryfowego dla robotników rolnych na rok 1932/33.

Wobec niezawarcia kontraktu taryfowego z przedstawicielami organizacji robotniczych i niewydatnia przez Nadzw. Kom. Rozj. orzeczenia — Komisje Pracy Ziem Zachodnich ustaliły kontrakt taryfowy, obowiązujący od 1. IV. 1932 r. do 31 marca 1933.

Kontrakty te są do nabycia w Pomorskiej Komisji Pracy w Toruniu, ul. Królowej Jadwigi 20 — po cenie 1,50 zł.

(—) Sojecki.

Prezes Pom. Komisji Pracy.

W piątek o godz. 20-tej rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach nagle mój drogi syn, nasz ukochany brat, szwagier i wujek

Dr. med. Aleksander Idaszewski

kapitan rez. W. P.

o czym donosi wszystkim krewnym i znajomym w ciężkim smutku pogrążona

Rodzina.

Środę, dnia 27 grudnia 1931.

Giełdy

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

Ceny w E.M. Zboże i nasiona olejiste za 1000 kg inne za 100 kg z dnia 28. XII. 1931.

Pszonica nowa	212-214
Zyto nowe	188-190
Jęczmień jury browar.	151-164
Jęczmień przem. pastewny	148-150
Owies marchijski nowy	134-142
Mąka pszenna	26,75-30,75
Mąka żytnia 70%	25,75-27,80
" " 60%	-
Otręby pszenne	9,00-9,20
" " żytnie	9,40-9,90
Groch Victoria	21,00-27,50
Groch drobny jadalny	22,00-24,50
Groch pastewny	15,00-17,50
Peluszka	16,00-18,00
Bób	15,00-17,00
Wyka	16,00-19,00
Łubin niebieski	10,00-12,00
Łubin żółty	13,00-15,00
Seradela nowa	22,00-27,00

Kuchy rzepakowe	-
Kuchy lniane	-
Wytłoki suche krajowe	6,30-6,50
" Soja	11,50
" Soja Szez.	11,00
Platki ziemn.	-
Ziemi. jadaln. białe	-
" " czerwone	-
" " żółte	-

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

Dostawa bieżąca, parytut Poznań, handel hurtowy

za 100 kg. z dn. 28 XII 1931 r.

Zyto nowe suche	-
Pszonica	-
Jęczmień	20,50-21,50
" zwyczaj. przemiał.	25,50-27,00
Owies pastewny	23,00-23,50
Mąka żytnia	-
" " 65%	38,50-39,50
" " pszenna 65%	36,75-38,75
Otręby pszenne	16,25-16,75
" " żytnie	14,50-15,50
Rzepak	32,00-33,00

Wyka	-
Peluszka	-
Ziemniaki fabryczn. 1 kg.	-
Groch Wiktorja	24,00-28,00
" prasowana	-
Gorzycza	33,00-40,00
Słoma żytnia luźna	-

Sprawozdanie z handlu zbożem i nasionami

B. HOZAKOWSKI, TORUŃ.

Toruń, dnia 28. XII. 1931 r.

Placono: w dniach ostatnich zł za 100 kg. franko stacja załadowania.

NASIONA.

Za konieczny czerwony zbior. pom.	150-190
" " prima 97%	200-230
" " konieczny biały	280-425
" " konieczny szwedzki	150-190
" " konieczny żółty	110-130
" " konieczny żółty w łuskach	55-70
inkarnatka	45-55
przełot	250-290
rajgras krajowy	80-90

" tymetkę	36-45
" seradela	22-25
" wykę latową	23-25
" wieżkę zimową	35-45
" peluszkę	24-26
" groch Wiktorja	28-32
" groch polny	25-27
" groch zielony	28-34
" bobik	25-28
" gorzycę	32-40
" rzepak	32-34
" rzepik latowy	34-37
" łubin niebieski	14-16
" łubin żółty	17-19
" siemie lniane	35-40
" konopie	45-55
" mak niebieski	55-70
" mak biały	55-75
" tatarkę konsumcyjną	20-22
" proso konsumcyjne	20-23

DZWIĘKOWE KINO
ŚWIATOWID
Dziś i dni następne

Arcydzieło, które przebojem zdobyło ekrany świata
„Bomby nad Monte Carlo“
w rolach główn. SARI MARITZA I HANS ALBERS.
To film o którym będzie mówił Toruń.

TORUŃ DZWIĘKOWE KINO
PALACE
Dziś i dni następne

Największy film świata
„Trader Horn“ (Białą boginią)
gigantyczny dramat reżyserji W. S.
H. Garey Van Dyke'a twórcy i E. Booth „Poganin” i „Białe Cienie”
Dziś i dni następne w rol. główn.

W piątek dnia 25 grudnia b. r. zmarł śmiercią nagłą po krótkich cierpieniach

Dr. med. Aleksander Idaszewski

dlugoletni członek Obwodu Bydgoskiego Związku Lekarzy Zachodniej Polski.

W przedwczesnie zmarłym Grono Lekarzy Bydgoskich straciło serdecznego koleżę, a Związek Lekarzy, gorliwego i oddanego sprawie ogólnolekarskiej, członka. Serdeczne wspomnienie po Nim nigdy wśród nas nie wygaśnie. Niech Mu ta ziemia polska, której był wiernym i oddanym synem, lekka będzie.

Zw. Lekarzy Zach. Polski Obwód Bydgoski.

Pod GDYNIA
przy stacji kolej. Rumia-Zagórze

PARCELE
BUDOWLANE

800 m² i więcej już od 1.- zł. za m² oraz parcele rolne od 5.000 m² a 60 gr. m². **na dogodnych warunkach**

na sprzedaż.

K. Kusche, Rumja pow. Morski

Szkola tańców
Werny

wyucza szybko tańczyć bez względu na zdolność. Nowy kurs **2 stycznia**. Toruń, Żeglarska 10 I p.

Do wydzierżawienia od zaraz

rzeźnictwo

w pełnym biegu z maszynami lub bez. Wydzierżawia się z powodu kupna na własne. Toruń, Grudziądzka 99, Racioniewski.

2 dobrze

umeblowane pokoje z elektrycznym światłem dla państwa albo pani do wydzierżawienia. Schwarzes Meer 16, part. Gdańsk.

B. MIELGARZEWICZ
Dworcowa 47. **BYDGOSZCZ** Dworcowa 47.

POLECZA!

Poncz Noworoczny
Wina
Likiery
i wszelką spirytualię.

Udziałem lekcji

francuskiego, angielskiego, niemieckiego, gry na fortepianie. Adamska, Sukienicza 4. 2322

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 grudnia b. r. o godz. 10 licytować będą przy ul. Warszawskiej nr. 8 za gotówkę najwięcej dającym: przybory kosmetyczne, jak mydelka, pendzle do golenia, wody kolońskie, perfumy, grzebienie, pomadki, kremy, Schampony, szczotki do włosów, różna mydła toaletowe, pudry, lustra, rozpylacze, oraz artykuły spożywcze, jak: wina, konserwy, mydła do prania, większa ilość herbat, beczkę kapusty, kakao, kawy, pasły do obuwia, cykorji i wiele innych rzeczy wraz z urządzeniem składowem. (4435)

Janowski, kom. sąd. Toruń, Szeroka 33.

PRZETARG PRZYMUSOWY nieruchomości w Nieostoj, Skurpiu i Księżymdworze położonych i w księdze wieczystej Nieostoja wykaz 99 i Skurpie wykaz 11 na nazwisko rolnika Rudolfa Czieśli w Skurpiu i Emmy Czieśla urodzonej Pelka jako współwłaścicielki mocą małżeńskie; wspólności majątkowej zapisanych odbędzie się w drodze egzekucji dnia 18 marca 1932 o godz. 10 przed podpisaniem Sądem pokój 25. (4437)

Działdowo, dnia 17 grudnia 1931 r.

3. K. 7/31. Sąd Grodzki.

Ogrodnik

który pragnie się ożenić, z bardzo dobrimi świadectwami i poleceniami, wszechstronnie obeznan w swoim zawodzie poszukuje osoby w większym majątku, willi lub fabryce. Mogę zarazem objąć i portierstwo. Łask. zgłosz. do „Dnia Pomorskiego” Toruń, pod Ogrodnik.

Okazja!

Sprzedaje korzystnie: szafy orzechowe, sosnowe, kompletne sypialni, bibliotekę orzechową, łóżka mebl. i żelazne, stoły zwykłe i rozsuwane, serwis czeski zastawę stołową na 12 osób, wierzki do mleka, aparaty fotograficzne, obrazy, aparat do spajania, obuwie męskie, damskie i dziecięce. Rowery, maszyny do szycia i wiele innych rzeczy.

Sklep Okazjny
Grudziądz 3112
ul. Narutowicza nr. 15

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 30 grudnia o godz. 11,30 sprzedawcą będą w Brzozie u p. Ciosek najwięcej dającym za gotówkę: maszyny do szycia; o godz. 12,30 w Karczemce u Piasieckiego różne maszyny rolnicze: motor, krowy, matorny, kury, kaczki, kompletne urządzenie pokoju jadalnego, salonu, biurowego, maszyny do szycia i różne inne przedmioty; o godz. 13,30 w Ołtocznie będącej w przechowaniu p. Dolatowskiej: maszyny do szycia; o godz. 14 znajdujące się u Szczepkowskiego: świnię, krowę, konia, wóz; o godz. 15,30 w Grabiu, zbiórka przed karczmą: krowę, buraki cukrowe. (4438)

Rzymyszkiewicz, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 bm. o godz. 12,30 sprzedam przy ul. Marszałka Focha 40 za natychmiastową zapłatą: jedną cyrkularkę dużą drewnianą, cyrkularkę małą żelazną, heblarkę dużą, wiertarkę automatyczną wiertarkę ręczną, 5 stanc ręcznych, piła automatyczna, stanca automatyczna, szlifiarka, jeden bęben, jedna kuźnica polowa, tokarka duża do drzewa, jedna waga decymalna, tokarka mała, mała szlifiarka, szalę z narzędziami, 3 stoły, 2 biurka, maszynę do pisania „Adler”, 3 krzesła i jeden fotelik, jedna szafa do ubrań, jeden regał, 3 taboretki.

Kucharz, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Wódki!

likier, monopolówki, rumy, arraki, koniaki, wina kraj. i zagran. najtaniej tylko

ARACZEWSKI
Toruń

Chelmińska przy Ryнку. Przyjmuję asygnaty, towar odsyłam do domu. 3029

Ucieważniam

8 weksli po 50 złotych z moim podpisem, danych p. Tadeuszowi Janowiczowi, Nakielska 15, ponieważ za weksle p. Janowicz nie dostarczył mebli wedle zamówienia. Marja Nowicka, Słernieczek.

OGŁOSZENIE.

Podaje się do wiadomości, że wobec przeprowadzenia czynności związanych ze scaleniem dotychczasowych Kas Chorych w Toruniu, Chelmży i Wąbrzeźnie w jedną Kasę Chorych z siedzibą w Toruniu —

biura Kas Chorych w Toruniu, Chelmży i Wąbrzeźnie będą w dniu 31 grudnia br. nieczynne dla publiczności.

Przypadające na ten dzień wpłaty należy uskutecznić do Poczłowej Kasy Oszczędności w Poznaniu (P. K. O.) na konto Nr. 208.369. (4439)

Komisarz Zarządzający:
A. Zdanowicz.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 30 grudnia br. o godz. 9 sprzedam przy ul. Długiej 23 najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: większą ilość zegarków, zegarów, pierścionków, bransoletek, łańcuszków, koleczyków, broszek, spilek, guzików oraz innych drobnych rzeczy. Następnie: 3 szafy, 2 regaly, 3 stoły, 2 biurka, szalę ogniorwałą, szalę żelazną zwykłą, szalę do książek, stolik pod maszynę i regalik do akt.

Wozniak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

Klisyze

kraskowe, i siatkowe do gazet, katalogów i t. p. wykonuje z rysunków i fotografii

Chemigrafja „Dnia Pomorskiego“

Zgłoszenia w administracji Toruń, Szeroka 11

Zanim

kupisz nowe, zajdź do „Okazjopolu” obejrzeć używane jadalnie sypialnie, pojedyncze meble jak łóżka, stoły, szafy, lustra, rowery, maszyny do szycia, patelony, siodła oficerskie przepisywane, elektroluxy do odkurzenia, futra męskie i damskie jak nowe, piaseczki, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownicze do kaszy, teodolit uniwersalny, opalogniat oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.

„Okazjopol“
Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 (dawn. nr. 14) w podwórzu.

Pies

guzierz szary o szorstkiej sierści zbiegł. Za wynagrodzeniem zwrócić. Born i Schütze Toruń. 4432

Skład

do wszelkiej branży wraz z mieszkaniami do wynajęcia. E. Brann, Toruń. Podgłaz 6012. 4438

Swiece choinkowe

30 sztuk . . . p. 0,75 zł
kulki . . . . . 1 — „
lichtarzyki . . . . . 0,70 „
lametta . . . . . 0,10 „
zimne ognie, włos anielski, czubki najtaniej tylko

Toruń **ARACZEWSKI**
Chelmińska przy Ryнку. Przyjmuję asygnaty, towar odsyłam do domu. 3029

Znakomite

Śniadania i obiady rewelacyjnie tanio smacznie, obfite jak na sućm weselu poleca

„PROBUS“

Bydgoszcz Stary Rynek 5
Punkt spotkania się przyjaciół i znajomych.
1911

KAWĘ!

herbatę, kakao, sultanki, migdały, orzechy, mak, sardynki, cykate, skórki pomarańczowa, przyprawy do ciasta i wszelkie towary najtaniej tylko

ARACZEWSKI Toruń
Chelmińska przy Ryнку. Przyjmuję asygnaty, towar odsyłam do domu. 3029

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Toruń, Wielkie Garbary 15, wiadomość w składzie. 4433

Telegramy

2 ostatniej chwili

„Polska wystąpi bez wahania w obronie Pomorza“

Liga Narodów, a konferencja rozbrojeniowa

Lucien Bouchon, którego artykuł „Gdańska bezka prochu“ podaliśmy wewnątrz numeru, omawia obszerne na łamach „Figaro“ przyszłą konferencję rozbrojeniową.

Cel, do którego Niemcy będą dążyć na tej konferencji — powiada on — polega na wytworzeniu w Europie stałego stanu zagrożenia pokoju. Wynika to jasno z niedawnych oświadczeń politycznych w Sofji, złożonych przez prof. Quidde, laureata nagrody pokojowej Nobla. Autor artykułu bierze następujące przykłady: Przypuśćmy — pisze on — że pewnego dnia 50.000 Stahlhelmowców na skutek wywołanego w Gdańsku incydentu wzgl. bez żadnego nawet powodu zajmie Pomorze polskie, przetrzucając „most między Prusami Wschodnimi a Rzeszą Niemiecką“. Powstana wówczas dwie ewentualności: Albo Polska wystąpi bez wahania w obronie swojego terytorjum i wojska jej odeprą Stahlhelmowców, albo pod wpływem nacisku ze strony Genewy, Polska zgodzi się cierpliwie czekać na rozstrzygnięcie zatargu drogą rokowań dyplomatycznych. Zbierze się pośpiesznie Rada Ligi Narodów, która podczas konfliktu japońsko-chińskiego niedawno dała dowód „zdolności“ i z całym możliwym uszanowaniem prosić będzie Rzeszę Niemiecką, aby położyła koniec temu nieporozumieniu. Rzesza Niemiecka odpowie, że chodzi w danym wypadku o prywatną inicjatywę i że niema ona żadnej władzy nad Stahlhelmowcami oraz, że przyzwyczajenie nakazuje, aby powstrzymała się od użycia Reichwehry przed bratobójczymi walkami na obcym terytorjum, dodając przytem, że wszelkie wystąpienie ze strony Polski uważa być przez nią za casus belli. Można sobie wyobrazić trudną sytuację, w jakiej znajdzie się wówczas Rada Ligi Narodów. Wszystkie te rozmowy zajmą pewien okres czasu, w ciągu którego Stahlhelm wzmożi swoje stanowisko w okupowanych ziemiach, a Niemcy skorzystają z okazji i odpowiednio się przygotują, zapatrząc swoją armię w działa, fabrykowane w Holandji. Podobne nieporozumienia mogą mieć kolejno miejsce na G. Śląsku, w Eupen i Malmedy, Szlezewigu, na terytorjum Saary

polegać będzie na ścisłym zastosowaniu art. 430 traktatu wersalskiego, który przewiduje ponowną okupację Nadrenji, co oczywiście po i in. ziemiach, poczem Niemcy poczują się dostatecznie silni do dalszych wystąpień o szerszym zakresie. Utrzymanie porządku i pokoju osiągnie za sobą konieczność utrzymania armji

francuskiej na takiej stopie, aby mogła ona być odpowiednią do wystąpień tego rodzaju. Tej właśnie mądrości chcą pozbawić Niemcy Francję, zaczynając od prof. Quidde, a kończąc na Hitlerze. Tego obawiają się zdradcy, którzy we Francji domagają się naszego rozbrojenia.

Japonia nie chce Mandżurji nawet w prezencji

Sensacyjne oświadczenie premiera japońskiego

Tokio, 29. 12. (Pat). Premier japoński oświadczył w wywiadzie prasowym, że

JAPONIA NIE PRZYJĘŁABY MANDŻURJI NAWET GDYBY ZOSTAŁA OFIAROWANA JEJ W PREZENCJI.

a to z powodu olbrzymich kosztów, jakie pociągnęłaby obrona granic mandżurskich rozciągniętych na bardzo znaczny przestrzeni.

Minister stwierdziwszy, że Japonia dąży do zabezpieczenia swoich praw, wynikających z traktatów, wyraził ubolewanie, że wiele osób w Europie i Ameryce zdaje się mieć mylne pojęcie o znaczeniu operacji wojen-

nych, prowadzonych obecnie na zachód od Mukdena.

Ze źródeł urzędowych donoszą, że wkrótce ogłoszone zostanie oświadczenie rządu, stwierdzające, iż JAPONIA PROWADZI POLITYKĘ OTWARTYCH DRZWI, dzięki której wszyscy będą mieli w Mandżurji równe szanse.

Chca Mongoliję pod protektoratem Japonji

(o) Londyn, 29. 12. (Tel. wł.). Z Mukdena donoszą, iż księżka mongolska wysłała do rządu japońskiego memoriał, w którym proszą o utworzenie państwa mongolskiego pod protektoratem Japonji.

Na zęby i noże

Socjaliści niemieccy gotowi do najostrzejszej walki z Hitlerem

Essen, 29. 12. (PAT.). Związek Socjalistyczny zagłębia Ruhry zamierza energicznie wystąpić przeciwko hitlerowcom. Zdaniem socjalistów przyjęcie hitlerowców do władzy oznacza wybuch wojny domowej w Niemczech. By temu zapobiec, socjaliści są zdecydowani walczyć przeciwko hitlerowcom.

Przed kilku dniami odbyło się w Dortmund-

dzie zebranie organizacji „Die Eiserne Front“, do której należą prawie wszystkie Związki socjalistyczne z Reichsbannerem na czele. Na zebraniu tom uchwalono walkę z reakcją hitlerowską. Oddział dortmundzki tegoż związku zapowiada, że w walce z hitlerowcami nie będzie przebierać w środkach.

Nadużycia w Banku Handlowym w Łodzi

Łódź, 29. 12. (PAT.). W Banku Handlowym w Łodzi wykryto nadużycia, popełnione przez jednego z urzędników niejakiego Sergju. Kocyka. Był on urzędnikiem do specjalnych zleceń, m. in. sporządzał on listy płacy dla personelu banku oraz wpłacał do Kas Skarbowych raty przypadających podatków. Po

sporządzeniu bilansu okazało się, iż niektóre pozycje są fikcyjne. Stwierdzono, że szereg pozycji podatkowych, zaskiegowanych jako wpłacone nie były w rzeczywistości uregulowane. Dochodzenie ustalono, że popełnił on nadużycia na szkodę Banku na sumę kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Huragan nad polskim wybrzeżem

Wicher wyrządził w porcie nieznaczne szkody — Katastrofy na morzu

Według wiadomości, jakie nadchodzą do Gdyni, ostatni huragan, szalejący w czasie świąt na wybrzeżu, poczynił wszędzie szereg mniejszych lub większych szkód.

W samym porcie w Gdyni obszło się bez poważniejszych szkód. Statki, stojące w porcie, nie ucierpiały. Wicher zerwał tylko dachy z kilku mniejszych budowli portowych, jak transformator elektryczności i t.p. Powstała także krótka przerwa w dopływie prądu do portu.

Na Helu w porcie fale uszkodziły nieco molo portowe, wicher zerwał t. zw. mijawkę (latawiec wejściową do portu) i rzucił ją do wody. Poza tem w samej osadzie Hel uszkodzone zostały dachy na niektórych budynkach.

Z innych miejscowości wybrzeża, jak Rozewie, Karwia i t. d. brak było do południa w poniedziałek wiadomości z powodu uszko-

żenia przewodów telefonicznych. Nie wydaje się wszakże, aby miejscowości te miały więcej ucierpieć, ponieważ wicher dał od ładu a nie z morza.

Również rybacy w miejscowościach nadmorskich, którym poprzedni huragan poczynił wiele szkód, tym razem — zdaje się — większych strat nie ponieśli. Nauzeni doświadczeniem zabezpieczyli już należycie swój sprzęt przed działaniem wichru.

W samej Gdyni wicher uszkodził dachy na szeregu budynków. Poza zerwaniem dachu z części bloku mieszkalnego Spółdzielni Robotniczej na Grabówku, o czem już wczoraj donosiliśmy, wicher uszkodził dach na internacie Państwowej Szkoły Morskiej, powywracał szereg drzew w lesie na Grabówku, pozrywał liczne przewody telefoniczne i t. d.

Audiencje u Pana Wojewody Pomorskiego.

Ostatnio przyjął p. Wojewoda Pomorski Kirtiklis na audjencji delegację Związku Inwalidów Wojennych z prezesem p. Dąbrowskim na czele, delegację korporacji „Baltia“, zapraszającą p. Wojewodę na bal akademików, dr. Borowskiego — dyr. Instytutu Bałtyckiego, oraz odbył konferencje z pp. starostami grodzkim toruńskim Staniszewskim, powiatowym tomańskim dr. Bogoczem, gniewskim Weisseim i kierownikiem agentury Państw. Banku Rolnego w Gdyni p. Zebrowskim.

Pozatem przyjął p. Wojewoda szereg wizyt.

Proces Centrolewu żółwim krokiem zdążył ku końcowi

(o) Warszawa, 29. 12. (Tel. wł.). W procesie Centrolewu w dniu wczorajszym przemawiali obrońcy Ujazdowski i Czernicki. Zainteresowanie procesem było bardzo słabe. Na sali było pusto.

Na ławach oskarżonych zasiadli tylko Mastek i Kiernik. Brak było nawet osk. Sawickiego, w którego obronie przemawiali wymienieni adwokaci.

Groźny pożar w kieleckim

Kielce, 29. 12. (PAT.). W tartaku państwowym w Zagnańsku w powiecie kieleckim z nieustalonych narazie przyczyn wybuchł pożar, który zniszczył kotłownię, elektrownię, ślusarnię, szlifiernię, stolarnię, magazyn, dwa parowozy kolejki leśnej i wiele ciśnień. Wskutek pożaru 400 robotników zostało pozbawionych pracy. Straty wynoszą około 180.000 zł.

Katastrofa w kinoteatrze

Lublin, 29. 12. (Pat). W jednym z kinoteatrów w Chełmie Lubelskim podczas przedstawienia, zawalił się balkon, przepelniony publicznością, przyczem 10 osób zostało ranionych, z których 4 w stanie beznadziejnym przewieziono do szpitala.

Ucisk ludności litewskiej w Prusach Wschodnich.

Królewiec, 29. 12. (PAT.). Podobnie jak mniejszość polska jest uciskana w Prusach Wschodnich, tak samo i mniejszość litewska, zamieszkująca północno-wschodnią część Prus Wschodnich jest na każdym kroku szykanowana.

Ucisk ludności litewskiej najbardziej objawia się w dziedzinie szkolnictwa. Na 70.000 Litwinów, żyjących w Prusach Wschodnich niema ani jednej szkoły państwowej z językiem wykładowym litewskim. Prośby o otwarcie szkoły litewskiej pozostają bez odpowiedzi.

Litwinów — przewodniczącym delegacji sowieckiej na konferencję rozbrojeniową

(o) Warszawa, 29. 12. (Tel. wł.). Rząd sowiecki mianował Litwinowa przewodniczącym delegacji sowieckiej na konferencję rozbrojeniową. Na czele delegacji wojskowej stanie gen. Muklewicz.

Nowy rząd chiński

Nankin, 29. 12. (PAT.). Nowy rząd został już utworzony. Były przewodniczący Rady ustawodawczej Lin-Sen został mianowany prezesem rządu narodowego z analogicznymi pełnomocnictwami do pełnomocnictw prezydenta republiki francuskiej. Przewodniczącym Rady Wykonawczej, który pełnić będzie funkcje premiera, mianowany został Teuls.

Rząd narodowy składać się będzie z 5 członków, czyli rad, a mianowicie ynanu wykonawczego, ustawodawczego, prawnego, opiniodawczego i kontrolnego.

Tragiczna śmierć górników

South Elmsall (Yorkshire), 29. 12. (PAT.). Wczoraj rano 7 sztygarów spuściło się do szybu w kopalni węgla w Frickley celem dokonania inspekcji przed otwarciem szybu po świętach Bożego Narodzenia. Pięciu sztygarów poniosło śmierć od nagromadzonych w szybie gazów trujących.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Dla ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze 10 gr. na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
50 fen.
10 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy wydawaniu ogłoszenia należy dołączyć załadunek. Dla wszelkich spraw ogłoszeniowych wiadomości na S. dy w Toruniu. Za terminowy druk przepisane niniejsze ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Bydgoska 37
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobroszański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wł. Cieszyński, Gdańsk, Städtgraben 6
Redaktor odpowiad. na Gdynie Henryk Tetzlaff, Gdynia, Grabówek
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Józef Dąbrowski Inowrocław 65
Redaktor odpowiedzialny na Grudziąd, Józef Stancak, Groblewa 6
Za ogłoszenia odpowiada administracja „Gazeta Morska“, „Dzień Pomorski“, „Dzień Bydgoski“, „Dzień Kaszubski“, „Dzień Kujawski“, „Dzień Kujawski“
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Reinaldowej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi 2 — zł
w ekspedycji miejscowych agencji . . . 3,40 zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu . . . 3,35 zł
oraz pocztą z odnośnikiem . . . 4,50 zł
pod opaską . . . 2,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gr. przez chłopca . . . 7 — zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gr. . . 7 — zł
W razie wypadków, spowodowanych silną wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
PRENUMERATE „DNIA KUJAWSKIEGO“ miesięcznie w administracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnikiem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł